

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
Egész évre . . . 16 kor. — fill.
Negyedévre . . . 4 „ — „

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 20 kor. — fill.
Negyedévre . . . 5 „ — „

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 24 kor. — fill.
Negyedévre . . . 6 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, február 1.

Költségvetésünk.

Egyetlen esetet ismernek alkotmányos országban, mikor az alkotmányos faktorok nélkül, de azok jóváhagyása utólagos kikérésének kötelezettségével, egyedül intézhető a hatalom s ez a vis major esete.

A balkáni csetepaté idejében 30 milliót költött el a maga szakálára a közös hadügyminiszter, melyet utólag megszüntetett a delegáció.

Ezt helytelenítette az ellenzék, vitatva, hogy a vis major esete fenn nem forgott s a hadügyminiszternek joga a pénz követeléséhez, a pénzügyminiszternek pedig a kiutalványozáshoz nem volt, a delegáció pedig úgy szavazta meg utólag a jóváhagyást, hogy azt sem tudta, miről van szó.

Annyi bizonyos, hogy most sem tudja senki, hogy miről volt szó, mely indokolta a 30 millió önkényes elköltését, mert az a magyarázat, mit Széll adott, semmit sem magyaráz.

Várat építettek belőle az olasz és orosz határon? Mi köze ehhez a balkán ügynek? Miért nem építettek Magyarország déli határán? Ez érthetőbb lenne. Bár így sem nagyon, mert a várépítés nem pillanatnyi szükség, nem is pillanat alatt történik s a vis major palástolására szerfölött alkalmatlan.

No de nem is azért hozta ezt fel az ellenzék, mintha nagyon akart volna ok-

vetetlenkedni, de hát »muszáj« valamivel bevezetni a költségvetési vitát, mely mindenkor a kormányok keresztelője szokott lenni — vér keresztelője.

E kis bevezetés után nyugodtan mondhatjuk, hogy a tokiói, pekingi, cettinjei követségi paloták építési ügye sem fogja megbuktatni a kormányt, bár az ellenzék még lakást is próbált adni ezeknek a követ uraknak.

Mondhatjuk tehát, hogy az érdemleges költségvetési tárgyalás megkezdődött.

Kénytelen vagyok ezt látva arra gondolni, hogy akár ki mit mond, mi már új században élünk, hiszen Uram Isten, milyen változás a tavalyi költségvetési vita és az idej között!

Egy évvel ezelőtt, 1898. decz. első hetében forrt, lángolt az országház. Emmer, Blaskovits kilépett a pártból, Szilágyi lemondott az elnökségről s a klikk készült a pucsrá.

Nemsokára verték a padokat, pellengették a snájdig minisztert és soha elő nem fordult scénaikat rendeztek a parlamentben.

Egy röpke év és milyen fordulat?

Talán boldogabb lett az ország? Jogokat nyertünk. Nemzeti aspirációink valóra váltak?

Nem! Csak egy desauvált rendszer mult ki s olyan ember áll az ügyek élén, akinek elhiszik, amit mond.

Ez a morál ereje a politikában.

Hanem ezen rózsaszínű alapon, mint bántó fekete vonás vonul végig a képviselőház nemtörődősége.

A költségvetési vita első napján olyan kevesen vettek részt, hogy ha az ellenzék megszámláltatta volna a jelen lévő honatyákat, aligha nem a határozatképtelenség tűnt volna ki.

Hát szép a bizalom, de alkalom szüli a bűnöst. Az ellenőrzés elmulasztása, halálos bűn az ellenzéki politikában.

Az is feltűnő, hogy elég kényes és ránk nézve megalázó dolgokban tesznek kérdést a kormányhoz és a langyos, se hideg, se meleg felelettel megelégednek.

Inkább ne bolygassanak ilyen kérdést, mert annak ilyen módon való tárgyalása nemzeti tekintélyünk rovására esik.

Amint keserűség nélkül nem gondolhatunk az egy év előtti költségvetési vitára, annak féltelensége miatt, épp úgy nem nagy örömmünk telik ebbe a limonade ízű tárgyalásba, mely olyanféle gondolatot ébreszt bennünk, mintha nem is a bizalom volna olyan nagy az ellenzékben a kormány iránt, hanem a huzódózás a komoly munkától.

Bánffy-párt Heves megyében.

Az Egrei Híradó legutóbbi száma írja a következő érdekes politikai epizódot:

»Hirt adtunk annak idején mi is arról, hogy Beretvási Endre főrendiházi tag s a helybeli kormánypárt egyik oszlopos tagja, mult év december 22-iki rendkívüli megyei közgyűlés alkalmából bizalmas értekezletre hívta össze a hevesmegyei kormánypárt kimagaslóbb tagjait. Akkor a budapesti lapokban és nálunk is ez értekezletről oly hírek jutottak forgalomba, hogy csak a párt elnevezéséről és jelentékte-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A szakácsnő.

(Klasszikus kaland.)

Maresse M. után: Idem.

Minden istenáldott reggel megragítottam, hogy egy ügyes akrobata lendülettel felperdültem vasparipám hátára és a Tiberis festői szép kanyarulatait követve, Ostiába repültem. Az ókori Ostia nagyszerű romjai szakadatlanul csalogatták, csábították lelkemet nyomasztó, néma magányukkal. Augusztus havában, eme rettegett maláriás hónapnak valamelyik napján, midőn klasszikus szerelmem tárgyaihoz újra kirándultam, ugyan el voltam készülve arra, hogy ezuttal csak a siklók, skorpiók, varangyok, szalamanderek s egyéb hullók és férgek társaságára leszek utalva, mert még az erre lakó halászok, pásztorok, favágók és szénégetők is elszögdöstek a Tiberis torkolatának mocsaras tájékáról, melyet ez a nép is a halál mezejének nevez, ebben a türethetetlenül forró hónapban. Az éjszaka folyamán azonban rettenetes heves vihar dühöngött és száguldott végig ezen a vidéken s így méltán azzal a reménnyel kecsgethettem magamat, hogy a halál angyala, az *aria cattiva* a felhőszakadástól megtörve és megcsigázva, nem fog elbujni odújából, hanem csüggedten ereszti le megtépett szárnyait, mint a gunnyasztó, beteg madár. A levegő is friss volt, szellőjárta, a nap még ala-

csonyan járt s az a tökéletes egyedüllét és halálos árva csend, mely ebben az elsüllyedt városban megcsapott, még szinte nyemre volt és tetszett nekem. A csavargó, kóbor emberek hasonlítanak a föld savához, melyre pedig nagy szükség van az életben, hoztam ki a bölcsek következtetést kavargó gondolataim közül, hogy némi mentséget találjak könnyelműségemre és oda támasztottam kerékpáromat egy antik templomnak az idők vihara által erősen megkuszált, zöld repkényvel befutott falához, a fantázia mesés ábránd képeibe merülve a feldöntött oltár felett.

Lábaim előtt félig benőve füvel, kankalin és vörös páfrány alatt egy szobornak összetört teste hevert, fűre gyökök kergetőztek körülötte, míg fejem felett sólymok és kanyák keringtek a levegőben, nagy köröket vonva benne kiterjesztett, mozdulatlan szárnyaikkal. A varázszerű csend mindig megragadja az ember lelkét és andalító békét és szelidséget lop a szívébe. Az ember úgy érzi, mintha megnyílnék előtte az idők mohos kapuja, s a történelem és mondák csacsogó forrása dudorászna fülébe régmúlt és rég elfelejtett történeteket. Hirtelen összerendeznek. Közvetlen közelében, repedt válaszfalon túl, egy dühösen veszekedő férfi hangot hallok, mely nagy nyomatékkal és értetődően ad kifejezést gazdája erőteljes, energikus véleményének.

— No hát én egyszerűen akarom és kívánom, hogy megtartsad őt a szolgálatodban! Már hogy is ne! Nem azért teremtett

engem az Uristen Griebe Péternek, a ki nagy huskereskedő Burgdorf városban, hogy mindenre csak a fejemet bálintsam s valamint nagyon jól tudom, hogy mi az a zsiros malacz épügy érték ahhoz is, hogy a mi Augusztánk nem csupán művelt lány, hanem helyrevaló derék szakácsnő is. Te még valóságos gyermek vagy, a szakács művészet pedig csukott könyv előtted, melyet hét pecsétes zár őriz! Ugy-ugy, csak rajta! Ha te érzelgős pityergésbe akarsz átesapni, úgy jó mulatságot hozzá! Én majd azalatt széjjel nézek egy kissé a környéken, hogy nem tehetnék-e szert valahol pár csepp itókára.

Kemény, dühöngő lépések zaja hallatszott, melyek egyre távolodtak, majd keserű zokogás ütötte meg fületem, mely részvétet kelte fel szívemben. A fuldokló sóhajtás hangja után igazodva, csakhamar rá akadtam a mohó férfi étvágy áldozatára. A száraz gaz közt ott ült egy finom szervezetű, karcsú fiatal hölgy hófehér ruhában. A napsugarak arany fénye lángoló glóriába foglalta alakját, karjaival egy amforát tartott átölelve, mely csak félig látszott s keskeny gyermek vállai megmegrándultak.

— Ugyan az Isten szerelmére, édes kis hölgyikém csak nem akar talán ebből az agyag edényből könnyes korsót csinálni? Nosza, kászolódjék fel hamar a helyéről és mondja el őszintén azt, a mi a szívet nyomja.

Az ismeretlen egy pillanat alatt talpon termett, csodálkozva nézett rajtam végig, nagy, zavart kifejezésű szemével, de aztán bizalmasan

len folyó ügyekről volt szó — a mit természetesen bajos volt elhinni. Most egy beszélgetésből, — melynek közzétételére fel vagyunk hatalmazva, — láthatjuk, hogy csakugyan valamely fontosabb tárgya is volt amaz értekezletnek.

Ú. i. *Biró* Lajos országgyűlési képviselő, ki a nemzeti párt feloszlása után legutólsónak lépett be az országgyűlési szabadelvű pártba, találkozáskor Beretvás Endrével, szemrehányást tett neki, hogy ő (t. i. Beretvás), szervezni akarja Hevesvármegyében az új kormánypartot, és még csak meg sem hívja őt, (t. i. *Biró* Lajost), mire Beretvás kijelentette, hogy »Igen is szervezni akarom Hevesmegyében a kormánypartot, de úgy, hogy az független legyen úgy az érsektől, mint a főispántól.« És függő legyen Beretvástól! — fejezte be a diskurzust *Biró* Lajos.

Hogy milyen lesz most már a hevesmegyei kormánypart, arra méltán kíváncsiak lehetnek az emberek; a hevesmegyei ellenzéknek csak annyiban érdeklő ez a kérdés, hogy sokkal nagyobb óvatossággal és figyelemmel kell kísérnie azt a pártalakulást, mert úgy látszik, hogy ez a most megindult Bánffy-féle politikai mozgalomnak vármegyénkben való propagálása akar lenni. Állunk elébe!

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház mai ülése.

Budapest, február 1.

A költségvetés tárgyalása.

A képviselőház ma kezdte meg a költségvetés általános tárgyalását a képviselőknek oly lanyha érdeklődése mellett, mely egyenesen botránysos. Szerencse, hogy az ellenzéken nem akadott senki, a ki megszámlálta volna a jelenlevőket, mert akkor kiderült volna, hogy a Ház a költségvetési vita első napján alig volt tanácskozásképes. Tegnap mikor a napirend csupa érdektelen tárgyból állott, sokkal elevenebb volt a Ház, mert tegnap — gázsinap volt.

Ferczel Dezső elnökölt. Bejelenti, hogy *Komjáthy* Béla sürgős interpellációt jelentett be a brassói román gimnázium ügyében, *Szláha* István pedig a paksi szőlődézmaváltás ügyében.

Következik a napirend, az 1900-ik évi költségvetés tárgyalása.

A költségvetés tárgyalása.

Neményi Ambrus előadó: A költségvetési előirányzat nálunk nemcsak azt mutatja, hogy az államot miképpen kormányozzák, hanem ugyanolyan mértékben mutatja azt is, milyenek a társadalomnak viszonyai és gazdasági kilátásai. El lehet képzelni — bár nem tartósan — olyan állapotot, a mikor a társadalom pangás alatt áll, de az állam háztartása mégis megnyugtató. — Ellenben olyan állapottal nem képzelhető, mikor az állam pénzügyei sínylenek, de a társadalom gyarapszik. Ezt szem előtt tartva, nem akar szándékosan szépiteni, akár célzatosan sötét képet festeni.

Szólóra is komoly benyomást tesz, mikor látja, hogy — koronákban bár — államháztartásunk túlhaladta immár az első milliárdot. De mikor erről a sokat mondó számról elmélkedünk az sem volna helyes, ha a dolgokat úgy állítanók oda, mintha ezt az egész milliárdot csakis a társadalom adójából vennék. Mert ennek az óriási összegnek tetemes része nem az adózóknak szolgáltatásából kerül ki, hanem gyümölcse a nagy forgalomnak és eredménye az állam kiterjedt — némelykor talán már a kelletnél túl is kiterjedt — gazdasági tevékenységének.

A megoszlás.

Jogosult tehát az a kérdés, hogy ennek az összegnek felhasználása miképpen oszlik meg, nevezetesen; miképpen oszlik meg a felhasználás a belső konszolidáció céljai között és azon egyéb szükségletek között, amelyeket röviden közösgyeknek szoktunk nevezni?

Mert számlalomra méltó volna az olyan ország, amely három évtized alatt egynemely tekintetben előre nem haladna; viszont bámulatot érdemelne az olyan ország, amely ennyi idő alatt hibákat el nem követne és hibáinak árát meg nem adná. A mai világban mondhatni, hogy az egyén, a társadalom és az állam is tíz évről tíz évre egy-egy átalakuláson mennek keresztül; egy évtized alatt befutunk bizonyos kört és ennek az időnek letelte után fejlődésünknek egy befejezett szakaszáról adhatunk számot. Tehát 1889-től 1898 végéig terjedő évtizedet vesz az összehasonlítás alapjául.

Már most, ezt az évtizedet tekintve, nemcsak a rövidség, hanem az áttekinthetőség kedvéért is csakis azokat az összegeket veszi, amelyeket négy minisztérium, tudniillik a belügyi-, a kultusz-, az igazságügyi- és a földmívelésügyi minisztérium céljaira fordítottunk, mivel ez a négy tárca közfelfogás szerint népjóléti intézményeknek szolgál. Ebből a

számításból pedig kiderül, hogy a belügyminisztérium tényleges kiadásai emelkedtek körülbelül 58 százalékkal, a földmívelésügyi minisztérium kiadásai 139 százalékkal, a igazságügyi minisztérium kiadásai 48,6 százalékkal és mind a négy minisztériumnak kiadásai együttevve átlagban 75,8 százalékkal. Ezzel szemben igaz, tisztelt Ház, hogy a közös kiadásoknak reánk eső teljes összegét pontosan meghatározni nem tudjuk, annál az oknál fogva, mert tudvalevően a vámjövédelmet előzetesen lefoglalják a közösgyek céljaira. Már pedig, hogy a vámjövédelmekből jog szerint mennyi illetné meg Magyarországot, mennyi Ausztriát, arról csak hozzávetőleg lehet véleményt mondani. De ha úgy okoskodunk, hogy a vámjövédelmek szintén a kvóta aránya szerint illetnek meg bennünket, akkor is mondhatni, hogy az általam megjelölt belső szükségletekre fordított összegek nagyobb arányokban növekedtek, mint közösgyi kiadásaink.

És mégis oly sűrűn halljuk a panaszt, hogy legégetőbb szükségleteink nincsenek kielégítve? Ennek magyarázata abban van, hogy szabad rendelkezésünkre levő állami bevételeink távolról sem oly tetemesek, mint amilyeneknek a milliárdos költségvetés elnevezése azokat feltüntetni alkalmas.

A pénzügyi önrendelkezés.

Az a költségvetés, melynek most tárgyalásához fogunk, nevezetesen mindenekelőtt abban a tekintetben, hogy benne többféle, évek hosszú sora óta köztünk és Ausztria között függő ügyek véglegesen szabályozva vannak. A pénzügyi önrendelkezésnek nagyobb mértéke foglaltatik ebben a költségvetésben, mint bármely előzőben. Szabályoztuk a fogyasztási adókat, szabályoztuk a bankügyet és biztos alapra fektettük a valutaakció folytatását és befejezését olyképpen, hogy ha váratlan események közbe nem jönnek, akkor belátható és nem is messze eső időn belül számíthatunk rá, hogy a készpénzfizetéseket az egész vonalon fölvehetjük és ezzel pénzügyi rendszerünk szempontjából kibontakozunk az elszigetelésnek és provinciális függésnek abból az állapotából, a melyre bennünket, egyéb okok mellett, főképpen a rendezetlen valuta kárhozattott. Súlyos áldozatokat hoztunk ezért a célért a múltban, valamint súlyos áldozatokat hozunk érte még folyton, bár közgazdasági helyzetünk éppen nem olyan, hogy nagy áldozatok elviselésére ösztönözne. De a cél, mely felé a valutaakcióval törekszünk, oly korszakos jelentőségűnek ismerjük, hogy áldozatoktól sem riadunk vissza, mihelyt megadva vannak — a mint hogy most vannak megadva — a biztosítékok

kezet nyújtott s mialatt kövér könnyecseppek gördültek le madárhusu, keskeny arcocskáján, naival mint egy gyermek és derűlten meg-megszólalt:

— Ah-ah! Hazai hangok barátságos nő ajkáról! Hisz ez magában kész vigasztalás már! Jaj asszonyom én olyan boldogtalan vagyok, a milyen nincs több ezen a világon! De félek is, hogy kegyed engem kinevet.

— Egész biztos lehet benne, hogy nem — feleltem neki komolyan. Erre aztán félrehozdtunk egy olajfa bokor szegényes árnyékába és letelepedtünk egy-egy ledőltszlop törzsre, mely alkalommal a még mindig ismeretlen fiatal hölgy a következő tragikomikus történetkét mesélte el nekem, miközben hangja többször elfaladt.

— A tavasszal mentem férjhez. Szüleim óhaja volt e házasság. Péterrel nagyon jól vagyunk. Ő szinte csinosnak tart engem, ámbár testem sulya alig tesz ki száz fontot. Nekem meg örömem telt volna benne, ha nászutat tehetünk volna Olaszországban, Péternek azonban az állatvásár előtt nem lehetett hazulról kimozdulnia, megígérte azonban, hogy amit most elmulasztunk, azt a nyáron helyre pótolja s mint láthatja, szavát emberül meg is tartotta. De neki már gyengéje, hogy nemcsak rettenetes sokat, hanem rettenetes jól is szeret ékeznit s azért nem akarja ereszteti Augusztát, mert ez ugyancsak helyre egy lány, a maga szakmájában, ámbár az is igaz, hogy Péternek kedvencz ételét, a hizlalt házi nyul

gerinczét rendszeresen megégeti vagy kiszáritja. A lány kissé bolondos és cseppet sem fél tőlem, mert ilyen fiatal vagyok. Mikor a hava feljön, elkezd dühöngeni és tör-zuz mindent. A mosdó bazint nemrég szinig eresztette vízzel, úgy, hogy a fürdő szoba csupa locs-pocs lett tőle s mégis azt meri állítani a szemtelenje, hogy az én művem volt az egész, s az a bosszantó, hogy Péter mégis mindent elhisz neki, csak azért, mert ma is félig gyermeknek tart. Valamennyi hibája közt azonban a legfőbb az, hogy írási vizketegben is szenved.

— Mit, a lány irni szokott?

— No igen, persze! Főzőkanál és kékharisnya! Képzeld csak a napokban előjövünk éjfél tájban valamely mulatságról. Én világosságot látok a konyhában, veszek magamnak annyi bátorságot, hogy utánna járjak a dolognak s ott találom az én különöz szakácsnémat az asztal mellett, melyen azon módon ott volt még az ebédre maradt mosatlan edény, a mint teljes buzgalommal boronálja tollával a papirost.

— Szent Isten, hát maga mit csinál Augusztá? Miért nem megy már aludni? A nyeltes jószág erre felpattan lángvörös arc-czal, mint a paprika, miközben a vizes kannát a falnak dönti s rám rivalkodik: »Hát már a legcsekélyebb szórakozásom se legyen ebben a házban, a miben egy művelt lélek kedvét leli. Nekem megvan az a régi szokásom, hogy gondolataimat esténként a magam és mások örömére papírra vetem. Most már ettől az egyetlen

élvezetemtől is meg akar kegyed fosztani?« Mig a dühös perszóna beszél, a víz szép csendesen megindul s elkezd csepegni a lyukon, mely az egykor jó, mázós kannán támadt, mire én sajnálkozva figyelmeztetem őt erre a körülményre, hát csak a kellett neki! Ujjával elfedve a nyilást, melyen a víz kifelé szökölt, dühösen ordítja fellém: »Holnap, mihelyt felkel tudom első dolga lesz az urnak kitálatni, hogy én lyukasztottam ki a mázós locsolót. Pedig ennek a balesetnek is a kegyed alaptalan szemrehányása volt az igazi oka, amiben olyan nagy kedve telt az imént.«

No hát nem türehtetlen ez az állapot? Péter azonban már az igazak álmát aludta, mire a differenciákat elintéztük, másnap pedig olyan kitűnő kottlettet készített neki ez a boszorka villásreggelire, hogy elő sem mertem férjemnek hozakodni panaszommal. Ma azonban levelet kapunk a postán egy ismerősünktől. Kérem, olvassa el, nagyon kérem olvassa csak el fenhangan ezt a levelet!

Én szétbontom az átnyújtott levelet és a következő kifogástalan helyesírással irt sorokat olvasom benne: »Őszintén kívánom, hogy Uraságáék jól érezzék magukat a banditák országában s hogy a Nagysága egy kis hust is szedjen a csontjaira. Itt egész jól megy a sorunk. A virágok sötét zöldben pompáznak. A madarak koncertmesterek módjára danolnak körülöttünk s betörőknek és rablóknak eddig semmi nyoma. A félelem csak abban a szobasarokban van elrejtözve, a hol az ur puskája áll, mert

arra nézve, hogy a kívánt eredményt el is fogjuk érni. Hogy következetesen a czél felé törekszünk, arról ennek a költségvetésnek is számos tétele tanuskodik és azért remélhetjük, hogy az ország nemsokára a valutarendezésnek nemcsak a terheit fogja viselni, hanem előnyeit is élvezni majd. Az évről-évre fokozódó többletek sem bizonyítják a költségvetés irreálisát.

Az államnak pénzügye sem különbözik lényegében a magánembernek pénzügyétől. Már pedig a magánéletben a könnyelműen számító és frivol embert nem arról szoktuk megismerni, hogy kisebb bevételeket irányoz elő, mint a milyenekre valóban számíthat, hanem arról, hogy nagy bevételeket irányoz elő, melyek aztán a valóságban elmaradnak. Körülbelül így vagyunk a pénzügyminiszterekkel és az előirányzatokkal is. Nem mondom, és ez nem is felel meg a valóságnak, hogy a mi rendszerünk ideális előirányzati rendszer. De hiszem, hogy még teljesen meg nem állapodott viszonyaink mellett egy időre egészen megfelelő a budgetirozásnak az a rendszere, a melyet egy évtized óta követünk, a mely rendszer eddig bevált.

De fájdalom, inkább attól lehet tartani, hogy ezután már ezekkel a sokat emlegetett több-bevételekkel kevesebb bajunk lesz, mint a multban. Hiszen a legjobbat feltételezve, tudniillik ha a nemzetközi helyzet alaposan javulna, még akkor is némi átmeneti idő kell hozzá, míg újra találkozunk az olcsó kamatlábnak, a könnyű befektetéseknek és a nagyobb szabású vállalkozásoknak újabb korszakával.

Ezért vagyunk kénytelenek ennek a költségvetésnek tanúsága szerint is sok érdekes, sok népszerű és mindnyájunk előtt becses eszméről lemondani, hogy való állami és nemzeti célokat reprezentál. Ezért az a bizottság, a melyet a Ház abból a czélból küldött ki, hogy a költségvetést előkészítse, most is óva intse a törvényhozást, hogy egyszerre tulságos követeléseknek engedjen, hanem, hogy nyugodjunk meg abban, hogy egyidőre legalább elérték bizonyos önmegtartózkodásnak és szigorú fegyelemnek a korszaka.

Ajánlja a költségvetést elfogadásra.

A vita.

Kossuth Ferencz következett ezután. Nem viseltetik bizalommal a kormány iránt, mert a 67-es alapon áll és ezen az alapon nem lehet kiépíteni az ország függetlenségét. Majd a költségvetés részletes bírálatára tér át és kifogásolja a külföldi követségi paloták építését. Aztán azt bizonyítja, hogy a titkos rezervák, a bevételi többletek illuzóriussá teszik a parlament

a rozsdás fegyver bizonyosan nincs megtöltve. Minthogy a Nagysága nincs jelen, még egy gombostűnek sem görbült el a hajszála s a mosdókádval sem esik meg az a csoda, hogy színig teljen és a szobát vízzel elárasza. Októbertől kezdve szeretném 35 márkára vinni fel a fizetésem. Szerénységem igazán ostobasággal határos már s 35 márka épen nem mondható soknak egy olyanak, a ki méltónak találtatott arra, hogy a császári lakba is befogadtassék — unoka öcsese udvari lakáj s a híres dáma néha napján meglátogatja ott őt, szolt közbe magyarul Griebéné — a ludak már kövérek s nemsokára foglyok is lesznek. Mély tiszteletének kifejezése mellett: Augusztá.

— Nos mit teszünk szólni ehhez a dologhoz? — szolt hozzám Griebe Péter házastársa felindulva s feleletemet be sem várva, csukladozó hangon folytatta: Én csak nem vághatok jó képet az ilyenekhez! Péter mégis mindannyiszor szemembe nevet, majd ölébe kap s csak hogy meg nem fojt a csókjaival. A mit mond, az mindössze ennyi: Csak tömd bele abestiba a legjobb falatokat. Ha jól tartod őt, úgy az mindig szeretni fog. Hastömés és bestia! Igazán rettenetes! Örületes!

— De hisz kedves asszonyom, ő csak egy régi élcezet újított fel kegyed előtt! Hogy lehet ezt valakinek annyira a szivére vennie? Vigasztaltam Griebéné visszafojtva nevetésemet. — Higgye meg nekem, a ki teljesen idegen vagyok még kegyed előtt, hogy a teremtés uránál sokkal többre lehet menni egy csipetnyi női fur-

budgetjogát. Ezzel szemben a pénzügyi kormányzat semmit se tesz az adózóképesség növelésére, csak az adókat emeli végtelenségig. Ilyen előre nem látó háztartás mellett az ország tönkre fog menni. (Helyeslés a szélsőbalon.) Nem fogadja el a költségvetést és határozati javaslatot terjeszt be ilyen értelemben.

Fluger Károly kormánypárti szász képviselő állott fel azután. Ez a derék képviselő mondta tavaly az obstrukció napjaiban azt a nevezetes mondatot:

— Den kormány mächt ich kennen, den ich nicht unterstützen werde.

Mai beszéde teljesen megfelel ennek a hatatatlannal jelligének.

Förster Ottó nem is állhatta meg, hogy egy izken közbe ne kiáltson:

— Így beszél az inventár.

A költségvetést különben elfogadta. Beszéde végén elvtársai zajosan megéljenezték. Meg is érdemelte, mert beszédét elég hibátlan magyarsággal mondta el. Ezért még Madarász József is gratulált neki.

Gróf Zichy János volt a következő szónok. Kérde, hogy megfelelő-e az alkotmányosságnak, hogy a kormány olyan költségvetést nyújt be, mely a valóságnak még csak látszatával sem bír? A költségvetést csak azért szerkesztik meg a lehető legkedvezőtlenebbül, hogy az eredmény mindig a kormányt dicsérje. Ezáltal utat nyitunk a finanziaális önkénynek. (Zajos helyeslés a baloldalon.)

A brassó iskolák.

Komjáthy Béla interpellációjában Széll Kálmánt a hazafiatlanság vádjával illette, mert a brassói román iskolák szubvenziója ügyében nem elég erélyes.

Széll Kálmán miniszterelnök kijelentette, hogy a román kormány ma törvényjavaslatot adott be, melyben kimondja, hogy a brassói román iskolák szubvenzióját egyszer s mindenkorra törli a budgetjéből és soha semmiféle magyarországi intézetnek szubvenziót nem ad. A brassói román gimnáziumot fentartó egyháznak egy régi tartozás tőkésítése fejében a román kormány 930.000 frankot fizet, mely a magyar állampénztárba mint önczélú vagyontétel le, kamatait a magyar kultuszminiszter fogja a brassói gimnáziumnak kiutaltványozni s az összeg hovatartására a magyar kormány gyakorol ügyeletet. (Zajos, gyakori helyeslések.)

Széll Kálmán miniszterelnök beszédje további folyamán elmondja, hogy mikor **Metianu**

elfoglalta az érseki széket, pásztorlevelét Bukarestbe is elküldte. A mikor ezt ő (Széll) megtudta, helytelenítette az érsek eljárását és ő be is látta hibáját, a mennyiben kijelentette, hogy a jövőben ezt nem teszi.

— Ezek után — így végzi a miniszterelnök, — bátran elviselem a hazaárulás vádját.

A szélsőbal kivételével mindenütt taps hangzott föl a beszéd végeztével.

Komjáthy Béla szombaton akart felelni a válasza, de a többség ma kívánta, a miből kontrapozíciók származtak, de végre felelt.

A többség a miniszterelnök választát tudomásul vette. Az ülés vége 3 órakor.

A katolikus autonómiai kongresszus.

Budapest, febr. 1.

Második napja foglalkozott ma a katolikus kongresszus az *autonomia* kérdésével. A kép ugyanaz, mint tegnap. A hercegrímás elnököl s jelen van az egyháziak és világiak színe-java.

Mégis valaki hiányzik: a jegyző **Zichy** Nándor nevét szólítja, de a válasz ez:

— Nincs itt!

— **Lubrich** Ágoston! — hangzik most s a volt egyetemi tanár kel föl elsőnek a szólásra. Hangja törött, tompa, **Ugron** Gábor odahúzódik eléje a **Zichy** Nándor helyére a tulsó táborból. **Lubrich** szerint a többségi javaslatnak vannak olyan hibái is, melyeket a kisebbség nem vesz észre s melyeket korrigálni kell. Tagadja azt, hogy a legfőbb kegyuri jog csak a felelős miniszteri ellenjegyzés mellett volna gyakorolható. Ily értelemben nem a király a legfőbb kegyur, hanem a miniszter.

Szól azután a *jogfeladási rendszer ellen*. A mi jogunk van, azt meg kell tartanunk, nem a jövőre biznunk, hogy majd kiszélesítjük. A mely jogot egyszer feladtunk, az elveszett az ellenkező joggyakorlás által.

Ezenközben érkezik meg **Zichy** Nándor s jobbra-balra köszöntgetve megy helyére, hol megdöbbenve látja **Ugron** Gábort. Kezeit összecsapva tiltakozik a foglalás ellen s **Ugron** mosolyogva húzódik **Bende** püspök mellé.

fanggal és hunczfutsággal, mint árjával a sőkönnyeknek, melyekkel nem ér el az ember egyebet, mint hogy csunya vörös karikák támadnak a szemei körül. Egy olyan bájos kis teremtesnek a minő kegyed, csak nem lehet oly nehéz egy Augusztá féle alakot a nyereg-ből kivetni. Most azonban jöjjön, menjünk innen, mert az a bágyadt vöröses sárga párazat ott a láthatár alján semmi jóval sem biztat. Aztán meg ha kegyednek folyton chinint kell nyeltesnie, akkor kegyed távolról sem követi konyha tündérének parancsát, mely szerint parkodnia kellene magát megszednie és egy kissé teltebb idomokra szert tennie!

Ekkor már kaczagott a kis fiatal hölgy és látni engedte a villogó gyöngyfogait. Kart karba öltve haladtunk előre az antik kövezeten az ujkori Ostia felé; egy ágról szakadt suhancz gyerek a ki mindenest volt az ostériában (korcsmaféle), görgette utánam kerékpáromat. Agyermek szemei tüzből égtek a láztól. mely őt gyötörte, a romszerű kinézésű házak betört ablak-tábláikkal pusztán, elhagyottan meredeztek a levegőbe. Még a püspöki palota körül is halottí csönd honolt. A kérlelhetetlenül fejünkre tűző napsugaraktól félig elkábulva, bemenekültünk a söntésbe. A hatalmasan megtermett Griebe uraság ő kegyelme már ekkor ott terpeszkedett a füstös tűzhely körül egy szent képnek alatta és szaporán iszogatta a sással befönt foglittából a *rosso asciutó-t* (olasz úrmöst).

Az önző ember barátságosan integetett kezével, belépő neje felé s bizonyos ellágyulás és

bőbeszédűség vett rajta erőt. »Ej anyuskám, adj hálát az Istennek, hogy még életben látod a te öregedet, mert egy dühös bika az imént csaknem felnyársalta őt. A dolog úgy történt, hogy ide jövet utat tévesztettem s valami mocsaras vidékre jutottam, a hol egy marhacorda letelest és kórusban bömbölte felém a »jó reggel«-t. Mint szakértő nagy gyönyörködve szemléltem a szép szarvu dögöket, körül-belül így okoskodva magamban; »No értek valamit, haszontalanok, a festő szemében, a husotok azonban mégis csak kemény egy kissé, úgy látom!« Vajjon azért-e, hogy a csorda kényura ezt a vélekedést tőlem rossz néven vette, vagy mert véletlenül valami bögyöl csipdeste, nem tudom, de minden várakozásom ellenére nagyon mérges lett rám és ha a gulyás nagy ostorpatogás és rivalkodás közt a helyszínén nem terem és a bitang bestiát el nem riasztja, akkor én már azóta ki volnék terítve s ravatalon fekdődném.

— De hisz ez borzasztó, Griebe ur — jegyeztem meg én.

— Ah, kegyed ismer engem? Kérdezte zavartan, de legabább korrekciós németességgel.

— Már hogyne ismerném! — füllentém neki ártatlan arccal — hisz magam is burgdorfi vagyok, már pedig itt a szopós gyerek is tudja, hogy ki az a Griebe, a nagy huskereskedő.

— Valóban kegyed is olyan ismerősnek tűnik fel előttem — válaszolt ő nagy jóakarattal. Majd így folytatta: »Hölgyeim rajta, fogjanak az evéshez, én már olyan lakomát csap-

Lubrich pedig fejtegeti, hogy az egyházi jogositványokat nem szabad az általános felségjogok között sorozni. A többségi javaslatot pártolja.

Hortoványi József szerint a többségi javaslat megcsontítja a katolikusok jogait. A kisebbségi javaslatot elfogadásra ajánlja. (Helyeslés balról.)

Nagy figyelem között szólalt föl *Zichy* Nándor gróf. Bevallja, hogy a többségi javaslat nem foglalja magában mindazt, a mit a hazai katolikusokért tenni óhajt. Hogy mégis aláírta a 27-es bizottság a javaslatot, azt ekkép magyarázza. A 27-es bizottság több vélemény összehozásából keletkezett, de tiltakozik az ellen, mintha ő mindezt en bloc részleteiben is elfogadná, a mi ama javaslatban foglaltatik. Teljesen meddő vita, hogy a 27-es bizottság, vagy annak 4 tagja javaslatát fogadják-e el tárgyalás alapjául. Egyik sem sérti a fő szempontokat. Bizonyos az, hogy a katolikus érzelemben egyik vagyunk. (Helyeslés). Minden javaslatban sok helyeset lát, majd ki fog tűnni a részletes tárgyaláson, hogy mit fogadunk el. (Helyeslés.)

Giesswein Sándor dr. hangoztatja *Zichy* beszéde után, hogy vajmi kevesen ragaszkodnak most akár az egyik, akár a másik javaslatához.

Városi közügyek.

A közigazgatási bizottság ülése.

Nagyvárad város közigazgatási bizottsága tegnap délután tartotta rendes havi ülését, a melyen igen érdekes ügyek kerültek tárgyalásra.

Jelenvoltak: Beöthy László főispán, elnök, dr. Bulyovszky József polgármester, Némethy Károly, Rádl Ödön, dr. Grósz Albert, Mezey Mihály, Sipos Orbán, Papp Miklós, Kikinday Gyula, dr. Berkovits Ferencz, Frankó Endre, Mihely Adolf, dr. Hoványi Géza, Huzella Gyula, dr. Váry-Szabó Béla, Dus László, dr. Grámm Károly, Istvánffy István aljegyző.

A polgármester jelentése.

Az ülés megnyitása után felolvastattott a polgármester jelentése a közigazgatás január havi állapotáról.

tam itt, mint egy Luculus. Ugy-ugy anyukám, csak ne vágj olyan furcsa képeket, mert nagyon is tisztában vagyok ennek az urnak a kiletével. Ez az egyetlen ember a régi rómaiak közt, a ki némi tiszteletet ébreszt bennem maga iránt s biztos vagyok benne, hogy ő sem fitymált volna, ha ilyen árticsókát, töltött káposztát és spaghetit vagy nem tudom micsodát, tálaltak volna fel az asztalra. Elkérhetnéd bizvást a receptjét ezen ételeknek attól a vén boszorkánytól, a ki a konyhán sürgölődik.

— Oh erre nem lesz szükség asszonyom — vetém közbe én — az én szakácsnőm testvére, a ki maga is kitűnő, ferfekt főzőnő s a ki vendégségek alkalmával rendszeren a konyhát kormányozza, legkézelebb egy olyan angol nyulgerinczet tálalt az asztalomra körülrakva, hogy azt már a konyha művészet utólréhetetlen remekléseinek kell nyilvánítanom.

— És ez a perfekt hölgy még szabad, nincs valakinél lekötve? — Kérdezte Griebel Péter kíváncsian, hogy még a lélekzetét is visszafojtotta.

— Igen, — mondtam én egy kissé huzakodva — azonban...

— Nos-nos?

— Ez a ritka hölgy csak olyan helyre hajlandó beállni, a hol a gazda szakértő a konyhatudományban és méltányolni tudja az ő művészetét.

— Ugy hát lsten neki! Anyukom, most már ha akarsz, felmondhatsz Augusztának!

A közegészségügyre vonatkozó adatokat már közöltük.

A közbiztonsági állapot jó volt. Lopás 51, sikkasztás 5, súlyos testi sértés 2, könnyű testi sértés 3, jogtalan elsajátítás 3, csalás 1, váltóhamisítás 1, párviadal 2. A kir. ügyészségtől 89 megkeresés érkezett nyomozás iránt.

Letartóztatva volt 61 egyén, ezek közül eltolonczoltatott 53, a bírósághoz átkisérteztet 8. Kihágási feljelentés 117 tétellett.

Az új bűnvádi perrendtartás a rendőrségre nagy terhet ró és igen sok dolgot ad a nyomozás.

A közadók bevételi eredménye a következő:

Kincstári adóban — —	20405	kor.	70	fill.
" kamat — —	661	"	66	"
Betegápolási pótdobban —	1632	"	64	"
Hadmentességi díjban —	693	"	70	"
" kamatokban —	8	"	78	"
Bélyeg- és jogilletékben —	702	"	88	"
" kamatokban —	18	"	92	"
Tőzsdeberben — — —	264	"	12	"
Fegyveradóban — — —	8	"	—	"
Iparkamarai illetékben —	160	"	44	"

Ezeket kivül törvényhatósági utadóban befolyt 3376 kor. 82 fillér.

A kapitányi hivatal, mint I. fokú iparhatóság által január hóban kiadott 22 iparigazolvány új iparra, megszünt 9 iparüzlet.

A polgármesteri jelentés kapcsán felszólt *Mihely* Adolf bizottsági tag. Hivatkozva arra, hogy a jelentés szerint az új bűnvádi perrendtartás sok terhet ró a rendőrségre, indítványozza, miszerint utasítsák a kapitányi hivatalt arra, hogy a nyomozási eljárásról félévenként tegyen jelentést a közigazgatási bizottságnak. A tapasztalt hiányok orvoslására aztán felterjesztésben kérheti fel a bizottság a minisztert.

Dr. *Bulyovszky* József osztja a *Mihely* nézetét, a fél évenként teendő jelentést azonban már a törvény is előírja.

A polgármester jelentését tudomásul vették.

Allami elemi iskolák Nagyváradon.

Sipos Orbán kir. tanfelügyelő jelentette, hogy meglátogatta a községi elemi iskolákat, a v. velencei közs. óvodát, a v. velencei gör. keleti elemi iskolát.

A községi iskolákban kielégítő, sőt némelyikben dicséretes eredményt talált.

A gör. keleti iskolában a 35 gyermek részére a tanterem szűk, a padok rosszak. A tanítás eredménye *meg sem bírálható*, annyira rossz, sőt semmi.

Javasolja, hogy keressék meg a felettes egyházi hatóság a legsürgősebb intézkedések megtételére, a szomorú állapotok megszüntetése tárgyában.

A községi iskolákra vonatkozólag még fontos kijelentést tett a kir. tanfelügyelő. A város szétszórtsága folytán egyes községi iskolákba távolról kell a gyermekeknek járni s tulszofoltak is a községi iskolák, miért is újabb iskolák felállítása szükséges, legalább is 5 tanteremmel, így szükséges új iskola a réten 2 tanteremmel, a Külvároroson két tanteremmel és Csillagváuuson 1 tanteremmel.

Nagyvárad városa azonban már is igen nagy áldozatot hoz a tanügynek.

A kir. tanfelügyelő hajlandó erélyesen közbenjárni a miniszternél arra nézve, hogy ha a város az épületekről, fűtésről gondoskodik, az állam állítaná fel a szükséges iskolákat, vagyis azokba állami tanítókat nevezne ki.

A kir. tanfelügyelő jelentését tudomásul vették.

Papp Miklós kir. pénzügyigazgató jelentést tett az adóbefizetésekről. Ezzel kapcsolatosan bejelentette, hogy a nagyvárad kir. pénzügyigazgatóságnál annyira felszaporodott az ügyek száma, hogy az elmúlt évben 103000 darab érkezett be. Ezt az óriási masszát a jelenlegi létszámmal nem képesek idejében feldolgozni,

aminek a közönség érzi a hátrányát. Ezen bajokat feltárva, előterjesztést tett a pénzügyminiszternél a pénzügyigazgatóság személyzetének szaporítása iránt.

A közigazgatási bizottság pártolólágot vette tudomásul a kir. pénzügyigazgató felterjesztését s a fél éves jelentésben a bizottság is kéri fogja a személyzet-szaporitást.

A kultuszminiszter értesítette a bizottságot, hogy az állam pénzügyi helyzete miatt nem teljesítheti azon kérelmet, hogy az évi 14000 korona állami iskolai segélyt felelje.

Tisztviselők fegyelmi je.

K. L. volt leltár biztost *Vidakovits* Nándor városi irnok feljelentette, hogy egyik hagyatéki leltározásnál, daczára, hogy 8 frt helyett 60 frtot vett fel leltározási díjban, részére tolmácsolásért 5 frt helyett csak 1 frtot fizetett.

A polgármester K. ellen a fegyelmi vizsgálatot elrendelte, de mivel még az tűnik ki a dologból, hogy büntetendő cselekmény is fordul elő, tegyék át az iratokat a kir. ügyészséghez.

K. L. a polgármester ezen határozatát megfélebbezte.

A határozati javaslat a felebbezés elutasítását proponálta.

Rádl Ödön, *Mihely* Adolf, dr. *Berkovits* Ferencz az egész eljárás beszüntetését indítványozták, mert nem látták beigazolva, hogy K. a magasabb összeget kérte volna s azt mint ajándékot fogadta el, nem hivatalos közbenjárásáért. Különben is az érdekelt örökösök nem emeltek panaszt.

Dr. *Bulyovszky* József nem tartja a K. eljárását a tisztviselői állással megegyeztetetőknek. Fejtegette a leltár-biztos köteleességét. Köteles minden ajándékot visszautasítani s az ügyvéd szerepére nem tolhatja fel magát. Abba beleegyeznek, hogy ne tegyék át az ügyet a bírósághoz, de a fegyelmit megelőző vizsgálatot rendeljék el.

Ilyen értelemben határozott a bizottság s K-t felebbezésével elutasította.

A másik fegyelmi ügyet hamarabb intézték el.

Dr. *Türr* Lajos reáltanár bepanaszolta Gerő Ármint rendőralkapitányt hivatalos hatalommal való visszaélés és a hivatalos titok megsértése miatt, mert Gerő Ármint állítólag ő reá nézve kompromittáló adatokat árult el egyik helyi lapnak.

A polgármester a panaszt elutasította, a mi ellen dr. *Türr* a közigazgatási bizottsághoz fellebbezett.

Fellebbezését elutasították.

Még néhány kihágási és adóügyet intéztek el s az ülés véget ért.

UJDONSAGOK.

Beszélgetés a hercegprimással.

Nagyvárad, február 1.

Bródy Sándornak a napokban megjelent február havi Fehér könyve egy interviewet közöl, melyet a szerző *Vaszary* Kolos hercegprimással folytatott pár hete. Elhagyva itt a leírás azon részeit, melyben *Bródy* Sándor szokott cinizmusa nyilatkozik meg a katolikus egyház iránt, közöljük a következő részt:

Ő eminenciája bübájosan kedves volt hozzá, ami kétségkívül nem engem illet, hanem az irodalmat, amelynek egy művelője állt előtte, azaz, hogy szemben ül vele egy XV. Lajos korabeli vörös-damaszt diványon és a helyett, hogy kérdezné, várja, ha valamely kérdésre méltatják. Mert könnyű elhatározni az interviewet, de nehéz azt végrehajtani, főképp nekem, akinek ez nem tanult mesterségem. A kíváncsiságom, az megvan, de lenyűgzi a házi nevelés sok előitélete, mint például az, hogy nem szabad gyengédtelen és tapintatlan kérdéseket intézni senkihez.

A herceg — nem tagadom — egy kissé mulathatott is rajtam magában. Talán meg is

szánt egy kissé és többször melegen megszorította a kezemet, sőt vigasztalásul dicsérte a magyar ujságokat, amelyeket sorra-rendre elolvas minden reggel. Tudja a vezércikkirók jegyeit és néhány nem jelentékeny publicista chiffre-jéről a legelénkebben tudakozódott.

— És a szépirodalom, hogy van Eminenciád a mai belletristikával?

— Ugy, hogy olvasom, a legujabbakat is, különösen a francziákat. A Revue des Deux Mondesből látom, hogy Brunettiere Rómában van.

— Hallom, hogy Eminenciád is Rómába készül, még pedig most husvétra már és hogy hosszan fog ott tartózkodni nagyobb kísérettel, sőt konyhát is visz magával, mert még a gyomra is magyar, nem bírja az olasz ételeket. . . . Mondják, hogy egy kis villát bérelnek ő Eminenciája számára. . . .

Főlemelte a hosszú arisztokratikus szabásu kezének mutató ujját, de nem úgy, mint egy diplomata, hanem mint egy jóságos professzor:

— No, no! mondá — nagy dolgok előtt állunk, mindég azok előtt állunk, de tudni sem nem lehet, sem nem szabad semmit!

Visszatért az irodalomra. Ágyának párkányán mindég egy csomó új, modern könyv van, szindarabok is.

— Csak el kell olvasni — szölt — a premiereket, hogy az ember együtt haladjon a mával.

— Néha jobb is elolvasni, a fantázia kipótolja azt, amit manapság a komoly színház előadás dolgában ront.

— Mégis más az — folytatá a hercegérsek — néha hallgatom azt »a« (telefonhírmondót gondolt) amint valami opera előadást próbál visszaadni. Érdekes lehet látni, csak hogy — már bizony nem lehet. Pedig egyszer még Szapáry Gyula hozott páholyt egy theatre pareé-ra, mondtam neki, ha el kell menni: akkor diszpenzálatom magamat, ha nem kell, itthon maradok.

Szapáry nevének az említése bátrabbá tett, hogy más sértő jelzöt ne használjak magamra. Felfohászkoztam:

— Bizony, bizony Eminenciádnak magas hierarchiai tiszte és megkülönböztetett közjogi állása a nyüzsgő-mozgó magasságba emel. Az jár az eszembe, de alig merem megkérdeni: mily érzelmek dulhattak lelkében, amikor megtudta, hogy az isteni gondviselés Eminenciádat választá el Simor utódjául.

— Bizony vegyes érzelmek, nagyon természetesen. Soha égi jel nem adatott nekem arról, hogy én valaha Magyarország hercegprimása leszek. Gondoltam: elmulok kedves rendházam falai között és kevés hátralévő életemet Istennek és a magyar históriának szentelem. Ekkor szólított a magyar história. Milyen zavaros, elvadult, bonyolult és vigasztalan körülmények között: csak később tudtam meg. De amit láttam és sejtettem: az is elég volt arra, hogy ellenálljak és kérjem, ne próbálnák ki az én gyenge erőmet. Nem lehet — én nem is volna jó — e korszak részleteiről beszélni. Akkor naplómba — mint a hogy a történelem volt professzorához illik is — bevezettem minden dokumentumát. Azóta megsemmisítettem ezeket az írásokat, ne maradjon nyomuk sem.

— Eminenciád megbocsájt, de az egész világ tudja, hogy a pannonhalmi apát urtól távol volt minden nagyravágás, hiszen éppen ezért gondoltak rája, nagy elméjét és magas sztos jellemét is a latba vetve. Tudják, hogy rá kellett beszélni, csak azt nem tudják ki, hogyan és mivel?

— Pedig épp ebben nincs semmi titok. Csáky gróf volt az, aki mint utolsó argumentumot — a térdeket megérintve — szölt: hát Istenben nem bizik? Egy katolikus papnak ilyent mondani! Primás lettem!

A beszélgetésnek a legérdekesebb része most következett, de sajna, azt le nem írhatom. Nem akarom az olvasót bosszantani ezzel: de bizonyára magammal együtt ön is lenézne, ha az érdekesség kedvéért bizalmas természetű diskurzust vennék a nyilvánosság elé. Inkább magam is azonnal elfelejttem, úgy sem a Vasary Kolos egyéniségét magyarázó dokumentumok azok, hanem a mások egyéniségét és bizonyos közállapotok lelkületét. Mert a hercegrímás,

bár maga a harmónia, de nem hiányzik belőle a szatira sem. Csakhogy mindent izléssel, azzal a bámulatraméltó izléssel, amely őt és vele az egész katolicizmust legjobban jellemzi. Gondolom, ennek az egyháznak más egyéb nagy küldetése is van a földön, de hogy minden czéljában, valamennyi eredményében a leghatalmasabb és legáltalánosabb eszköze az esztétika: azt hiszem, senki sem tagadja. Akinek kételyei lennének, azt két helyre szeretném küldeni: egy zenés misére a pizai dómba, vagy bárhová Olaszországba, vagy akár idehaza is és ha nem istenhívő — egy öreg ember elé, aki az izlés megtestesítője maga és a neve Kolos, esztergomi biboros hercegersek.

És attól féltek, hogy nem lesz olyan nagy ur, mint amilyent kíván a trónusa. És most kitűnik, hogy nem volt elődje, aki olyan ur lett volna, mint ő, ki minden jövedelmét elpazarolja — a szegények, a művelődés egy egyháza javára. Sőt kevesli még, pedig gondolom, évente van egy félmillió forint.

No, most igen magasztaltam valakit, aki utóvégre is csak pap. Talán bocsássuk meg neki hitetlen plebejusok, félvér demokraták, mivel előkelő, szép, nemes, munkás és becsületes és a a dús javadalmi daczára, aligha lakott jól egyszer is.

— Amikor százhusz forint évi fizetéssel tanár voltam . . . mondá, valamely más dologról beszélve, közbevetve és kemény szemöldöke alatt barátságos kis szemei fölragyogtak.

Es most a maga déli két tál ételét sem eheti meg nyugodtan, félkettőre volt, az inas kétszer is behozta, ő eminenciája kétszer visszaküldte. Magyarország hercegprimása éhezett . . .

Mert ő a türelem és ő a béke és ő az, a ki igen szerényen és a fehér jelszavával — a pax-szal — és fehér fejével: most indul egy korszakos viaskodásnak, amelyhez hasonló Pázmány Péter óta nem esett. De csend, ez az, a miről beszélni nem szabad.

TAJÉKOZTATO.

A muzeum az egész téli idő alatt zárva.

Február 10. Biharmegyei Takarékpénztár közgyűlése.
Február 11. A Leszámitoló bank közgyűlése.
Febr. 11. Honvédegyülés 1/3 11 órakor a városházán.
Február 18. Biharmegyei kereskedelmi, termény hitel-bank közgyűlése.
Február 18. Gazdasági és iparbank közgyűlése.
Márczius 8. Bihoreána közgyűlése.
Márczius 11. A Szigligeti-Társaság közgyűlése.

* Gyertyaszentelő-Boldogasszony. A kath. egyház annak az emléket üli ma, mikor a gyermek Jézust, születése után 40 napra, Mária felvitte a jeruzsalemi templomba, hogy ott Mózes törvénye szerint az Urnak bemutassa. Az öreg Simeon felismerte a kisdobban a Megváltót, karjaira vette és hálát adott Istennek, hogy láthatták szemei a világ viláosságát. Az egyház e napon gyertyát szentel. A plébánia templomokból körmenetben vonulnak ki a hivek s utánna ünnepeyes istentiszteleteket tartanak. A nép a mai nap időjárásából jósol. Azt tartja, hogy Gyertyaszentelő-Boldogasszony napján, ha hideg időt talál a medve, elhagyja barlangját s ha napos időt talál vissza megy odujába, mert hat hétig még erős tél lesz. Mig ha e napon boros az ég — vége a télnek.

* A városház építése. A városház építése, illetve a városi hivatalok elhelyezése tárgyában holnap, szombaton délután 3 órakor nagy értekezlet lesz a városházán. Ezt megelőzőleg felhívta a polgármester az összes ügyosztályvezetőket, hogy jelentsék be, hány és milyen helyiségek szükségesek az egyes ügyosztályok számára. Ezenkívül szóbeli tanácskozáásra is összehívta a polgármester az ügyosztályvezetőket.

* Farsangi ebéd. Tegnap f. hó 1-én a helybeli papnövelde előjárósága szűkebb körű farsangi ebédet adott, melyre az intézetnek volt előjárói és tanárai voltak hivatalosak. Jelen voltak: *Palotay* László, *Felser* Antal, *Kucsovsky* Lajos kanonokok, dr. *Karácsonyi* János, dr. *Vucskics* Gyula plébánosok, dr. *Wimmer* Julián főorvos, dr. *Szemethy* Géza titkár és *Nyári* Ignác könyvtárnok. A szives házigazda dr. *Bognár* István rector kedélyes toasztban köszöntötte fel a vendégeket, kiknek nevében dr. *Karácsonyi* János mondott köszöntőt a derék intézet előjáróira és tanáira.

* A kir. tábla kibővítése. A nagyváradi kir. főügyészség felállítása folytán szükségessé vált a kir. tábla épületének kibővítése. A város ezt a dolgot egy szárny építésével oldja meg, amelyet a városi főmérnök 80,000 frtra tervezett. Mivel az építést a tavasszal okvetlen meg kell kezdeni, a városi tanács kiadta az ügyet az árverelő küldöttségnek. A főmérnök újabb jelentése szerint az épület-szárny a felvett költségnél mintegy 10,000 frttal kevesebbe fog kerülni.

* A színház világitása. A nagyváradi városi színház villamos világitásának belső berendezésére kiírt pályázatok között az építésre felügyelő bizottság tudvalevőleg nemcsak legolcsóbbnak, de legmegfelelőbbnek is az »Egyesült villamossági részvénytársaság« ajánlatát találta s ezért ezt ajánlta elfogadásra. A tanács tegnap foglalkozott az ügygyel. Utasították a városi főügyészt, hogy ezen társasággal kösse meg a szerződést. A Siemens és Halske cég, a mely a terveket készítette, beadványt intézett a városhoz, a melyben hivatkozik arra, miszerint ki lett kötve mikor a terveket készítette, hogy ezért a szolgálatért egyenlő ár esetén elsőbbsége lesz. Kijelenti, hogy hajlandó olyan árért elkészíteni a berendezést. Mivel a tanács ilyen megállapodásról mit sem tud, a beadványt nem vette figyelembe.

* Mennyi adót fizettünk 1899-ben. Érdekes adatokat terjesztett elő a közigazgatási bizottság ülésén *Papp* Miklós kir. pénzügyigazgató az elmúlt évben Nagyváradon teljesített adóbefizetésekről. Adóhátralék volt 1898. év végén 170.409 frt 13 kr., 1899. évi kivetés 332.140 frt 66 kr., összesen 521.547 frt 79 kr., szaporodás 14809 frt 21 kr., végösszeg 536.357 frt. 1899-ben törles eszközöltetett 30.128 frt 32 kr., behajlandó volt 506.228 frt 67 kr., befizetett 311.023 frt 31 kr., hátralék 1899. év végén 195.205 frt 36 kr.

* Ha igaz lesz! Az állam eddig nem vette figyelembe az állami építkezésnél a helyi ipart s így rendszerint idegen, főleg budapesti vállalkozók nyerték el a munkákat. Most, hogy a honvédkincstár Nagyváradon új honvéd gyalogsági laktanyát fog építeni, a városi közgyűlés feliratot intézett a miniszterhez az iránt, hogy a laktanya építésénél a helyi ipart vegye figyelembe és igénybe. Mint örömmel értesülünk, polgármesterük legutóbbi budapesti tartózkodása alkalmával ígéretet nyert arra nézve, hogy a laktanya építésére a helybeli építészeket fogják felhívni.

* Az 5, 10 és 20 krosokat beváltják. Közé négy éve már annak, hogy az 5, 10 és 20 kros ezüst váltópénzt kivonták a forgalomból s hogy azokat be nem váltották sem név sem ércz értékükben. E pénzeknek most megkegyelmezett a pénzügyminiszter s elrendelte, hogy az 5, 10 és 20 krosokat névértéküknek 50%-ával beválthatják a jövő évi február 1-ig az adóhivatalok és állampénztárak.

* **Per Perényi Margit ellen.** Érdekes perben történt a múlt hó 26-án a kolozsvári törvényszék előtt a perfelvétel. — Mint felperes *Bölony József*, a kolozsvári színház intendánsa szerepel, ki 3000 korona kártérítési összeg (vinculum) erejéig pereli Perényi Margitot, a kolozsvári színház egyik volt primadonnáját, ki jelenleg Debreczenben működik. A per előzményei a Carmen című operának nagyváradi előadásához fűződnek, a midőn a primadonna arra hivatkozva, hogy beteg, több ízben lemondta az előadást. — Az intendáns erre a fővárosból lehozta *Wlassák Vilmát*, ki azután elénekelte Mikhaela szerepét. Az ismételt lemondások azonban olyan surlódásokra vezettek a színház vezetősége és a primadonna között, hogy Perényi Margit, miután a kolozsvári és nagyváradi lapokban elpanaszolta a dolgot, elhagyta a társulatot. Az intendatura szerződésesség miatt perli a primadonnát, kinek ügyvédje dr. *Várady Zsigmond* nagyváradi ügyvéd; ennek képviselőjében *Deáky Albert* jelent meg a perfelvételnél. A felperes ügyvédje *Gajzágó Manó*, ki helyett dr. *Várady Aurél* jelent meg.

* **Koszoru megváltás** címén *Guttmann* Mór 2 koronát adott Dévald Béla elhunytá alkalmából az Erzsébet árvaház javára. Rendeltetési helyére juttattuk.

* **Főfedezett rablóbarlang.** A lakásfosztogatók — úgy látszik — nemcsak a fővárosban hanem a vidéken is vakmerő módon garázdálkodnak. Legalább erre vall az alábbi eset. Torontálmegyében és Bácskának a Tisza mentén fekvő részében majdnem mindennapi eset a lopás és rablás. A csendőrség állandóan a nyomozásokkal van elfoglalva, de eddig még nem sikerült a betörőbanda tagjait kinyomozni. Anynyit azonban már eddig is megállapítottak, hogy a torontáli és bácskai betörések szoros összeköttetésben vannak egymással. A múlt héten Melence környékén követek el vakmerő betörést. Manoljov Szatana öreg asszony házába éjnek idején négy álarcos rabló behatolt, s miután előbb az öreg asszonyt és cselédjét megkötözték, hozzá fogta a lakás kiürítéséhez. A sok értékes ágy és ruhaneműn kívül, elvittek még nagy mennyiségű élelmi cikket, 350 frt készpénz és mint egy 300 frt adós levelet, ez utóbbiakat aztán széttevére elszorták. A csendőrség másnap a nyomozást megindította, s először is megállapították, hogy az elrabolt tárgyakat kocsin szállították el, a melybe két ló volt befogva. Az egyik lónak a két első lábán volt patkó, a másiknak pedig csak a jobb első lábán. Ezt a hiányos patkó nyomokat követték a csendőrök a mi a nedves uton mindenhol feltűnően meglátszott. A nyomok egy juhász kunyhóhoz vezettek, a mely a velencei határhoz közel állott. A kunyhóban a csendőrök semmi gyanust nem találtak, a mint azonban a juhász fekvőhelyét megvizsgálták, a szalma alatt egy széles deszka ajtót találtak. A mint ezt felemelték, nagy bámulatokra, egy tátongó üreg nyílása állott előttük. Anyiláson nagy óvatosan lehatoltak s ott valóságos raktárt fedeztek fel a különböző lopott tárgyakból. Volt ott minden a mit csak a rablók összeharácsoltak. A juhász, a kinek a kunyhó tulajdonát képezi, a csendőrök közlekedését észrevéve, idejekorán elmenekült. A felfedezett barlangban összehalmazott tárgyak megtekintésére most tömegesen vándorolnak a kifosztott lakosok, hogy holmijaikat kiválasszák, s hogy ennek alapján a károsok megállapíthatók legyenek.

Délafrikai háború.

Az angolországi események felé fordul most az egész világ érdeklődése. A délafrikai háború tragédiájának első felvonása a spions-kopi verekedéssel és Buller visszavonulásával befejeződött. Addig, míg az előkészületek a második felvonáshoz tartanak, a harctérőli magáról nem

igen várhatni újabb érdekes és izgató fordulatokat. Legfeljebb a már lefolyt események még eddig ismeretlen részletei tarthatnak számot a világ érdeklődésére. Most mindenki arra kíváncsi, hogy mire határozza el magát az angol parlament, mely tegnapelőtt ült össze.

A felirati vita már megindult. A szabadelvű ellenzék már megkezdte támadását a konzervatív kormány ellen. De azokat, a kik nagy parlamenti viharokat vártak, a melyek a mostani kormányt szinte elsöpréssel fenyegették, már is csalódtak. A mennyit a tegnapi ülésről szóló kétségkívül hézagossá tudósításokból látni lehet, az ellenzék szónokai meglehetősen mérsékelt hangon bírálják a kormány politikáját a multban, attól pedig határozottan óvakodnak hogy a jövőben követendő politikára nézve adjanak programot. Világosan látszik, hogy az ellenzék most nem akarja megbuktatni a kormányt, mert fél attól, hogy ebben a súlyos és felelősségteljes helyzetben neki kell átvenni a kormányt. Hogy az ellenzék mennyire óvakodik minden erőteljesebb akcióitól, ezt legjobban bizonyítja az a körülmény, hogy Futzmaurice lord, még csak tegnap nyújtotta be tegnapelőtti hirdetés rosszalási indítványát és csak akkor, mikor erre ugyszólván a kormánypárt kényszerítette.

Campelle-Baunermann az ellenzék vezérszónoka langymeleg beszédet tartott, a melyben nem annyira a hadviselésben elkövetett hibákat, mind inkább a kormánynak a Fokföld hollandusaival szemben való magatartását bírálta. Belfour a kincstár lordja azt válaszolta erre, hogy nem ez a kérdés, hanem az, hogy mit kell tenni a jövőben és gunyosan jegyezte meg, hogy az ellenzék még csak rosszalási indítványt sem mer benyújtani. Futzmaurice csak arra a nyílt provokálásra tette meg rosszalási indítványát. Jellemzi a hangulatot, hogy maguk az ellenzékiek hangsúlyozták a háború igazságos voltát és követelték annak minden erővel való folytatását.

A mi a külföld álláspontját illeti Angolországgal szemben, arra vonatkozólag a felsőházban lord Kimberley reflektált, mondván a következőket: Örülök, hogy Angliának az idegen hatalmasságokhoz való viszonya barátságos. Az az indokolatlan jelentőség, a melyet a külföldi sajtóban Anglia ellen intézet támadásoknak tulajdonítanak, a melyekre különben az angol sajtó válaszolt, nem helyeselhető. Gratulállok lord Salisbury-nak, hogy Németországgal meg egyezésre jutott és a régi vitás kérdésnek végét vetett. A jelen idő a legmélyebb és legkomolyabb aggodás ideje. A kormány bölcsen cselekszik, ha elkészül minden lehetőségre, a mit a jövő hozhat. Mindnyájan sikert remélünk, de készen kell lennünk a szerencsétlenségek periódusára is.

Ha az idegen hatalmasságokhoz való viszonyunk barátságos is, mégis jó lesz megfontolni, hogy mi történhetik a jövőben, hogy minden eshetőségre készen legyünk. Bizonyos vagyok felőle, hogy az ország a kormányt minden lépésben támogatnifogja melyet e czélből tesz. Ami a kormány ellen való kritikát illeti, tagadom, hogy kötelesek vagyunk minden kritikától teljesen tartózkodni. Kötelességünk, hogy a kormányt ne hozzuk zavarba, de a kormány akcióképességét nem csökkentjük azzal, hogy az elkövetett hibákra utalunk. A kormánynak már régen kellett, hogy tudomása legyen a transvaali hadi készülődésekről és nem értem, hogy a tényállást ismerve, hogyan térhetett a kormány az erőszak politikájára.

A kormány bírói azt hiszik, hogy alapos okuk van arra, hogy kritikájukban a kormányt

a tényállás ismeretének és az előrelátás hiányával vádolják, de nincs több kívánságuk, mint hogy a kormányt támogassák abban a törekvésében, hogy a háborút teljes sikerrel fejezze be.

Mai tudósításaink a következők:

London, január 31. Buller tábornok azt táviratozza, hogy Thorneycroft ezredest, a ki a Spions-Kopról való visszavonulást elrendelte, nem érheti gáncs. Magatartása bámulatraméltó volt.

London, január 31. A Reuter-ügynökségnek jelentik Pretóriából 29. kelettel: Hivatalos adatok szerint a burok vesztesége a spions-kopi csatában 55 halott és 120 sebesült volt. Davis Webster, az Egyesült-Államok belügyminiszteriumának államtitkára Holis konzul és Smuths államügyész kíséretében Ladysmithbe ment a csapatokhoz.

London, január 31. Aldershotba ma váratlanul az a parancs érkezett, hogy a 4. lovassági dandár készen legyen, hogy azonnal hajóra szállhasson.

London, január 31. (Hivatalos forrásból.) Az angolok összes vesztesége a január 24-iki spions-kopi csatában 139 halott és 392 sebesült volt. 59 ember eltűnt, 4 fogságba jutott.

IRODALOM.

Katholikus Szemle.

A Szent István Társulat revue-nak a Katholikus Szemlének februári füzeté a napokban jelent meg a szokott kitűnő tartalommal. A füzet bevezető cikkelye »A magyar műveltség gyöngéi« *Rott Nándor* dr. tollából. Azt fejtegeti ez a kiváló tárgyilagos cikk, hogy a magyar műveltségben hiányzik az *egyediség*, az *eredetiség*, az önálló és teremtő irányzat. A füzet többi részei a következők: *Pór Antal* történelmi cikke, »Nagy Lajos király, a kalicsi érsekség alapítója«, *Szekely Károly* Természettudományi szemle, *Evetovics János*: Vallási mozgalmak a Balkán félszigeten, *Tordai Ányos*: Jefe fogadása (költemény), *Lévay Mihály*: Sötétben (költemény), *Tarczai György*: Dönk vitéz Rómában (elbeszélés). A füzet többi részeit könyvismertetések, bírálatok s az időszaki szemle töltik ki.

Pályázat szentbeszédre. A szentbeszéd-írás emelése érdekében a »Jó Pásztor« szerkesztősége a következő három szentbeszéd megírására hívja föl az érdeklődők figyelmét:

I. Szent Péter és Pál apostolfajdelmek ünnepére (július 29.). Szentbeszéd, a mely a katolicizmus tizenkilenc százados főnnállásának alapján emlékezik meg a szent apostolfejedelmekről. Beküldési határidő április 30. Jutalma 30 korona.

II. Boldogasszony mennybemenetele ünnepére. Figyelembe veendő a boldogságos Szűz oltalma és kegyelme a katolicizmus történetében. Beküldési határidő május 30. Jutalma 30 korona.

III. Szent István király ünnepére. Szent István és a kilencszázados katolicizmus Magyarországon. Beküldési határidő június 8. Jutalma 40 korona.

A pályázatoknál figyelembe veendő: Minden hívő pályázhat. Csak a szentbeszéd-írás szabályainak megfelelő, tartalmas szentbeszéd vétetnek figyelembe. Az idézeteknél a forrás helye kiemelendő. A szentbeszéd terjedelme nyomtatásban 5—6 oldalt túl ne haladjon.

A beszédek idegen kézzel leírva, jelígyes levél kíséretében, határidőkre küldendők be. Egy pályázónak jogában áll mindhárom szentbeszédre pályázni, de csak egygyel nyerhet jutalmat. A nyertes és dicsőretekkel kitüntetett szentbeszéd közlési jogát a szerkesztőség fentartja magának. A be nem vált szentbeszéd a jelige megnevezésével bérmentve viszaküldetnek.

A pályázat eredménye a határidő letelte után két héttel, a »J. P.« legközelebbi számában tétetik közzé.

Budapest, 1900. Ar. szent János napján.

T. Pelikán Krizsó,

a »Jó Pásztor« szerkesztője és kiadója.

A Magyar Sion. Egyházirodalmi havi folyóirat, januári füzeté megjelent a következő tartalommal: Annus Sacer. *Kereszty* Viktor dr.-tól Nemzetünk és a gondviselés. *Szilvek* Lajos dr.-tól Modern geologia. *Pethő* dr.-tól Irodalom és művészet. Erdúj helyi Menyhért: a kalocsai érsekség a renaissance-korban. Ism. *Kereszty* V. dr. — *Prohászka Ottokár* dr.: Gondolatok a századvégi hódolatnak és a magyar katolicizmus 900. jubileumának ünnepére. Ism. *K. V. dr.* — *H. Grisar*: *Analecta Romana*. Ism. *H. F. dr.* — *Vercruyse* (kiadja *Tóth M.*): Új és gyakorlati Elmélkedések a mi urunk J. Kr. életéről az év minden napjára. Ism. *Liberius*. — *Nagy Antal*: Kath. hitoktatók kézikönyve. III. k. (a malasztosközökről). Ism. *R.* — *Aster*: Castitas, a legszebb erény. Ism. *H.* — *Boedder B. S. J.*: Psychologia rationalis, sive philosophia de anima humana. Ism. *Rott Nándor* dr. Vegyes közlemények. A pártolásra érdemes derék folyóirat, mely immár XXXIII. évfolyamát járja megjelenik Esztergomban Buzárovits Gusztávnál Ára egész évre 12 korona.

Magyar szó. Ez alatt a czim alatt új napilap indul meg a fővárosban február elsejével. Szabadelvé zászoló alatt fog szolgálni. Naponként este 6 órakor jelenik meg s így a vidéki olvasók az ország legtávolabb eső részén is már korán reggel kezükhöz kapják az ujságot. Az új lap szakítani fog a napilapok megrögzött sablonjával s formájával, mint tartalmában új és eredeti lesz. Az új lap előfizetési ára egész évre 28 korona, félévre 14 korona, negyedévre 7 korona, egy óra 2 korona 40 fillér. Egyes szám ára 10 fillér. Mutatványszámokat ingyen küld a kiadóhivatal, Budapest, Sarkantyus-utca 3. sz.

Igazságszolgáltatás.

Az esküdtzéki terem új képe. A törvényszéki palota esküdtzéki termében a napokban helyezték el Ő Felségének az olajfestésű képét. A kép a főajtóval szemben, a törvényszék háta mögött van elhelyezve. Maga az elhelyezés szerencsétlen, mert a terem ugyanis egy ablak világítja meg s ennek a nagy részét most a kép foglalja el, amely így a viláosság nagy részét felfogja s az egész terem még sokkal sötétebbé teszi mint volt. A kép sem szerencsés, annál találhattak volna az esküdtzéki terem részére sikerültebbet is.

Az öregek büne. Egy őszbe borult öreg paraszt s hasonló koru asszony ült tegnap a vádlottak padján. Az öregek sikkasztással voltak vádolva, mert megették és megégették azt, ami le volt foglalva.

Bedő József véstői lakoson valami ügyből kifolyólag a vármegye árvaszéke követelt egy összeget, amelyért be is lett perelve *Bedő* s a felesége, sőt mikor még a per befejezése után sem fizették meg a tartozásukat, az árvaszék végrehajtatta *Bedő*ket.

Igy történt aztán, hogy 1895. év tavaszán egy szép napon megjelent a végrehajtó a *Bedő*ek portáján. Ott össze írta az ott talált búzát, szénát s lovakat, aztán elmagyarázta, hogy mindezekre vigyázni kell, mert máskülömben nagy baj lesz.

Azután mult az idő. Az egyik hónap a másik után mult, az egyik év a másik után, hanem a lefoglalt dolgokat nem kereste senki sem. Így történt aztán az, hogy a búzát elfogyasztották *Bedő*ék, a kazal szénát megették a két lóval, sőt még a lefoglalt két ló is megdöglött, úgy, hogy a lefoglalt tárgyakból nem maradt semmi sem.

*Bedő*ék a végrehajtást már régen el is felejtették, amikor több mint öt év múlva, 1898 őszén ismét megjelent a végrehajtó *Bedő*éknél, s elakarta árverelni az öt évvel ezelőtt lefoglalt dolgokat, amik azonban már akkor nem voltak meg. A szegény emberek hiába mondták, hogy ha el nem fogyasztják a búzát, s fel nem etetik a szénát, azok öt év alatt megromlottak volna, mit sem használt, az öregeket bűnpörbe fogták s a lefolytatott vizsgálat után az öregek a vádlottak padjára kerültek.

Az öregek a törvényszék előtt beösmerték azt, hogy a lefoglalt dolgok nem voltak meg, hanem védelmül felhozták azt, amit a vizsgálat során is, hogy a buza s a széna ugyanis elromlott volna s a lovak, hogy elpusztultak, rájuk volt a legnagyobb csapás.

A törvényszék el is fogadta az öregeknek ezt a védekezését s mind a két vádlottat *felmentette*.

Az ítéletbe megnyugodott a kir. ügyész is, meg az árvaszék képviselője dr. *Gyöngyösi* István megyei tiszti alügyész is, s így az ítélet jogerős lett.

Börziánér és földhírtokos. Annak idején feltűnést keltett büntető panaszt emelt *Fischer Márton*, a fővárosban lakó aradmegyei gazdag földhírtokos egy nagy czég, *Widder* és *Steiner* terménykereskedők ellen. Előbb *Lónyay Géza* orsz. képviselő, majd *Fischer Márton* a czéggel tavaszi búzára játszott a börzén. Természetesen a lebonyolítás idejét kikötötték. Fedezetül bianco-váltók szolgáltak, melyeket *Lónyay* átadott a czégnek. *Fischer* a maga részéről 9 ilyen váltót adott át, összesen 20,000 frt értékben s aztán *Widder* és *Steiner* ellen a következő panaszt tette. Azzal vádolta a czéget, hogy a bianco-váltóval kínálózó kedvező helyzetet kiaknázandó, a váltókat, mikor a buza ára emelkedőben volt, három hóval a szerződés lejártá előtti felettel látta el azokat az egyik czégtárs, apósa, *Kann Lipót* gyáros neve alatt beperelte. Vádolta továbbá azzal is a czéget, hogy hamis levelekkel állt elő s az eladásnál mázsánként 10—20 krajczárral nagyobb árt számított.

A feljelentő csalás, hűtlen kezelés és okirathamisítás czimén tett panaszt, de a törvényszék nem látta e vádak egyikét sem alaposnak és *Widder* és *Steiner*ekkel szemben megszüntette az eljárást. Így végzett a szenzációs ügygyel a Tábla, majd a Kuria is. Erre aztán a czég fordult *Fischer* ellen, feljelentvén őt hamis vád és rágalmazás miatt. Az elkeseredett harcz ekkor is különösebb eredmény nélkül járt, mert a törvényszék úgy találta, hogy a vagyonos földhírtokos cselekedetét rosszhiszeműnek bélyegezni nem lehet. Megszüntette tehát az e czimen folyt eljárást is, e mellett azonban rámutatott arra, hogy lehet szó igenis becsületsértésről, mert a *Fischer* feljelentésének tartalma közmegvetésnek teszi ki a *Widder* és *Steiner* czéget. Ennek a felfogásnak megfelelően a törvényszék áttette az ügyet a kir. büntető járásbíróhoz.

Ha csak ebben a formában is, végre tárgyalásra került az ügy s azon a járásbírósg becsületsértés czimén elítélte *Fischer*t 100 forint pénzbüntetésre. Az ítéletben most megint *Fischer* nem nyugodott meg s védője, dr. *Edvi Illés Károly* meglebezte azt. A pör ezzel ismét a törvényszék elő jutott, melynek ítéletét ma hirdette ki *Kabdebó* bírő. A második fórum megismét felmenti a földhírtokost, kimondva, hogy a mit feljelentésében, illetőleg azzal tett, azt becsületsértésnek tekinteni nem lehet. A pör pedig folyni fog tovább, mert dr. *Vázsonyi Vilmos*, a czég ügyvédje ma fellebe-

zést jelentett be s a kir. Tábla előtt azzal érvel, hogy nem nyughatik meg a törvényszék felmentő ítéletében már azért se, mert megelőzőleg ép a törvényszék volt az a fórum, mely a becsületsértést fenforogni látta s ezért áttette a dolgot a járásbíróhoz.

A háboruszkodás sorsa felett e szerint a kir. Tábla fog jogérvényesen dönteni.

A nagyvárad kir. tabla kitűzött ügyei.

Előadó: *Balogh Samu*.

- 4209 Zombori Gyula lopás.
- 4217 Erdélyi János erőszakos nemi köz.
- 4220 Mészáros András tűzveszélyű csel.
- 4215 Galis Péterné rágalmazás.
- 4221 Szabó Józsefné lopás.
- 4233 Blecse György jogtalan elsajátítás.
- 4234 Biró Károly testisértés.
- 4235 Bertalan Imre testisértés.
- 4236 Molnár Sándor személyes szabadságsértés.
- 4237 Mladin Juon lopás.
- 4238 Bulzán Juon lopás.
- 4239 Docza Tógyer jogtalan elsajátítás.
- 4930 Hajdu Lajos közcsend elleni kihágás.
- 4975 Dr. Jakab Lajos közegészség és testi épség elleni kihágás.
- 4976 Kállai Edéné becsületsértés.

Előadó: *Harmathy Károly*.

- 3709 Rosenberg Márton uzsora-vétség.
- 4081 Sipos Istvánné becsületsértés.
- 4082 Özv. Kassai Mihályné becsületsértés.
- 4167 Knyiház János testisértés.
- 4270 Veinberger Mór becsületsértés.
- 4271 Juhász Imre becsületsértés.
- 4272 Berucs Ferencz becsületsértés.
- 4276 Varga Márton becsületsértés.

Előadó: *Dr. Marienescu Athanas*.

- 3020 Varján János — Főris Rozália.
- 3056 Gyenge Imre — Boros Juliánna.
- 3058 Tóth Gergely — Nagy Terézie.
- 3059 Kardos Mária — Orosz Tivadar.
- 3060 Lakatos Agnes — Kiss Gábor.
- 3074 Való András — Gombár Anna.
- 3120 Aranyi Imre — Tikász Emilia.

Előadó: *Dobosfy Alajos*.

- 2708 Muntján György — Parabonezia Zsófia és társa.
- 2728 Gyebrovszky György — Gyebrovszky Mária.
- 2754 Szarka Mihály — Kriszte János.
- 2757 *Bedő* Kis József — Kis Antal.

Előadó: *Bócz Géza*.

- 2602 Özv. Hóra Tógyerné — Méhes Mitru.
- 2645 Márta Stefán — Márta Floare.
- 2666 Pantye János — Veres Floare.
- 84 *Balogh* Jánosné hagyatéki ügye.
- 3667 *Horváth* Lajos hagyatéki ügye.
- 3709 *Jakó* Mihály hagyatéki ügye.

Előadó: *Dr. Gedeon László*.

- 1573 Nagyvárad kir. szert. kápt. — görbedi g. kel. egyház.
- 3677 *Kurländer* és *Ehrenfeld* — *Goldstein* József.
- 3792 Polgári takarékpénztár — *Zana* Agoston és társa.
- 3565 *Rukl* József és t. — *Rosenfeld* Elek és neje.
- 2825 *Réthy* Kálmán — *Lévi* Farkas.
- 129 Aradi ügyvédi kamara — *Szelle* József.

Előadó: *Dr. Imrik Péter*.

- 2859 *Bocza* Szaveta — *Vanku* Floare.
- 2862 *Veres* Ignác — *Fráter* Béláné.
- 2905 *Szenkovits* Pál — *Szent Margit* részv. társaság.
- 3730 Biharkörösvölgyi takarékpénztár — *Ursz* Flóra.
- 80 *Elek* Gáspár — *Szappanos* Sándor.
- 81 *Kocsis* Sára — *Szappanos* Sándor.

MULATSÁG.

FARSANGI NAPTÁR:

Febr. 3. A katolikus kör táncestélye a kereskedelmi csarnokban.
 Febr. 4. Az első általános munkás betegsegélyező egyesület táncestélye a Zöldfában.
 Febr. 4. Posta-altisztek táncestélye a Sasban.
 Február 10. A régi népkör táncestélye a Bazárban.
 Febr. 11. Református bál a Sasban.
 Febr. 17. A nőegylet kalikó bálja.
 Febr. 18. A kath. legényegylet táncestélye a Zöldfában.
 Febr. 24. Tiszti estély.
 Febr. 27. A jogászok táncestélye a kereskedelmi csarnokban.

Kalandok a Kath. Kör mulatsága előtt.

Édes szép bohó álmok!

Ujból fel fog virradni a ti napotok is. Holnap, amint meggyulnak a sugárzó gázlángok, megszólal a zene és belépünk a terembe, a hol le fog zajlani a Kath. Kör táncmulatsága.

Emlékezem a tavalyi, szintén nagyon sikerült mulatságra.

Milyen boldog percek voltak azok. Hogy siklottunk, lejtettünk végig a parketten, szinte ész nélkül. De hát persze! Bandi vezetett és az ő karja közt oly jól találok magam.

Bátyám, a ki melleleg mondván, nagy könnyelmű, evvel terített észre:

— Te lány! Neked is jó lesz emlékedbe tartani, hogy mindig csak addig élvezzünk, hogy legyen annyi erőnk, miszerint a további élvezetekre új erőt gyűjtünk!

Na merem mondani, hogy holnap egész új erővel állítok be.

Milyen szép egész lesz az majd.

Na igen, mert Bandi egyszer azt mondta:

— Lásza Margit a férfi magában véve egy oldalú és felszeg. Teljes egészet csak a nővel együtt képez.

Bátyám pedig ott állt a hátam megett.

Legalább tedd hozzá — mondá gunyosan — hogy most Conchától csitálsz.

Bandi elpirult egy kicsit, de nem baj, az is jól áll neki.

Pedig eszes fiú ő!

Egyszer azt szavalta el nekem, a mit direkt az én számomra irt.

A nők a földön azért vannak,
 Hogy mindenre fényt hintsenek;
 A mindenség egy rejtély annak
 Mély titkát csókjuk fejti meg.

S ami csak fényes, szép van itten
 Lelkünknek ad színt, illatot
 Virágot sem terem az Isten,
 Ha szép leányt nem alkotott.

Ugy-e, hogy ilyet nem mindenki tud csinálni?
 Bizony nem!

Később fedeztem fel én is, hogy ezt nem is Bandi, hanem Hugó Viktor irta.

Ha nem lenne olyan ügyes fiú, megharagudtam volna rá, hogy olyan szemtelen plagizátor...

Tehát csak türelem. Még egy nap és akkor ott lejtünk a földi paradicsomban, a hol a boldogság édes perzei jutnak minden jelenlevőnek.

Margit.

Ezeket olvastam elmerülve, a mint felkaptam azt a papírlapot, melyet egy szélroham szép függönyös ablakból kidobott az utcára és én felkaptam.

— Hisz akkor önmaga ellen vét az, a ki holnap el nem megy a kath. kör táncestélyére.

— Hopp!

— Pardon!

Egy nagy tagbaszakadt, erőteljes vonású férfuba ütköztem.

Azt hittem rögtön felfal, de nem, barátságos hangon megszólalt:

— Uraságod úgy látszik nem idegen itten?

— Oh nem!

— Akkor lesz szives információkkal szolgálni egy kedves ügyben?

— Kérem!

— A nevem Chevestery William angol ezredes a 7-ik dandárból.

— Hát akkor mit keres itt?

— Ugye csodálkozik raja, hogy nem a Tugela mellett vagyok?

— Hát hogye!

— És tudja mindez miért? A Timesből olvastam, hogy a nagyváradai kath. kör táncvizitmat rendez. Na erre el kell mennem. Éppen készültünk Dunge mellől Poitiers felé, hogy átkelve a Tugelán megtámadjuk a bürokat. De a tettvágy nem hagyott piheenni. Ha elérjük Chevelejt akkor Spions-Kop biztosan a miénk... De tudja családapa vagyok. Nem tagadhatom meg lányomtól, hogy el ne vigyem a maguk mulatságára.

— Hát eljönnek?

— Persze hogy el. Ezért hagytam ott a hadsereget és ugrottam meg egy csendes holdvilágos éjjelen, hogy idő előtt ideérkezek és meghívót keritsek.

— És aztán kapott?

— Kaptam. Még Párisban voltam, mikor olvastam a Tiszántulból, hogy a kik még nem kaptak meghívót, forduljanak dr. Imrik Gusztávhoz. Én aztán sürgönyileg kértem s a meghívót már Bécsben meg is kaptam. Most pedig csak azt nézem, hogy hol vegyek jegyet!

— Tudja mit! Hány kell?

— Három!

— Akkor vegyen egyet a Fábry testvéreknél egyet Jellineknel, egyet pedig Huzellánál.

— Köszönöm uram! szolt Chevestery és magamra hagyott.

A magam részéről tehát semmi mondanivalóm nincs a holnapi táncestélyre vonatkozólag. Legfeljebb annyi, hogy holnap lesz a szezon legsikerültebb és leglátogatottabb mulatsága.

Puby.

Joghallgatók Margittán. Rendkívül fényesen sikerült mulatságot rendezett a helybeli jogakadémia polgársága tegnap Margittán. A mulatságra Margitta és vidéke hetek óta készült s mindent elkövettek, hogy a kimenő jogászok minél kellemesebben találják magukat. Este felolvasó estély volt, mely pompásan sikerült, amit tánc követett. A sikerült estén jelen volt az egész környék intelligenciája.

Honvéd őrmesterek táncestélye. A Nagyváradon állomásozó honvédesapatok őrmesterei tegnap este tartották meg a Fekete Sasban táncestélyüket. A farsang egyik legszebb mulatsága volt, a melyen a derék hadiak ugyancsak kitétek magukért. Pompás jó kedély, fesztelenség uralkodott a szép estélyen. A honvédséghez tartozó összes fegyvernembeli őrmestereken és családjaikon kívül megjelentek a mulatságon a szolgálatban nem levő összes honvédtisztek, azonkívül a közös hadsereg tisztikarából is többen. Vigan járták a tánczokat egész kora hajnalig s különösen a csárdásokat olyan kedvvel, tüzzel, hogy bármely táncestélynek becsületére vált volna. A négyeseket 60 pár tánczolta, Hamza kitűnő zenéje mellett. A mulatság szép összeget jövedelmezett a honvéd altisztek özvegyei és árvái javára.

A magasabb tisztikarból megjelentek a csinos mulatságon: Latscher Viktor altábornagy, Lovetto Károly vezérőrnagy, Lőrinczy Dénes ezredes, Kovács Sándor alezredes, b. Nagy huszár őrnagy, Philippovich honvéd őrnagy,

Lukács Géza őrnagy, Major Miklós őrnagy.

A jelenvolt hölgyek névsora a következő:

Asszonyok: Schreiber Ferenczné, Noszlopy századosné, Kovács Bernátné, Kerekes Ferenczné, Bodola Ferenczné, Szász Józsefné, Paksy Sándorné, br. Gerliczy Félixné, Szloboda századosné, Csuta Sándorné, Füredi Lajosné, Salamon Ignáczné, Pető Zsigmondné, Tiller Károlyné, Karsai Lászlóné, Vekfeler Lipótné, Frölich Jánosné, Algya Józsefné, Szakáts Antalné, Szabó Ferenczné, Scheffer Gyuláné, Lőrincz Andrásné, Kurcz Ignáczné, Szabó Józsefné, Szabó Gyuláné, Buksz Jánosné, Barta Gyuláné, Lévy Mártonné, Örley Simonné, Kővári Ferenczné, Keresztényi Ferenczné, Lukács Balászné.

Leányok: Br. Podmaniczky Emma, Schreiber Stefánia, Szabó Juliska és Mariska, Rein Hermína, Szvoboda Mariska, Salamon Etelka, Kurcz Mariska és Piroška, Pető Mariska, Szabó Teruska, Buksz Mariska, Karsai Mariska, Kerekes Piroška, Fries Lujza, Kovács Erzsike, Szász Mariska, Paksy Etelka, Szloboda Emma, Füredi Irén, Keresztényi Gizella, Hegedüs Juliska, Rimóczy Mariska.

Közönség köre.

Köszönet-nyilvánítás.

Mindazon rokonok, jóbarátok és ismerősöknek, nem különben a helybeli Ipartestület és Kath. Legényegylet tagjainak, a kik felejtethetlen emlékü férjem, illetve gyermekünk végtisztesség tételén megjelenve ez által fájdalunkat enyhíteni szivesek voltak, ezuton mond hálás köszönetet a gyászoló

Dévald-család.

TAVIRATOK.

A trónörökös házassága.

Bécs, febr. 1. (Saját tud. távirata.) Pár hete szállongott először a hír, hogy *Ferencz Ferdinánd* trónörökös házassodik, most pedig már *határozottan* beszél Bécében, hogy a trónörökös *már meg is házasodott* és elvette morganatikus Chotek grófnőt. Azt is beszél, hogy most már morganatikus házassága következtében *lemond* trónöröklési jogáról és a trónörökös *Ottó főherceg* lesz.

Stefánia házassága.

Sátoralja-Ujhely, febr. 1. (Saj. tud. táv.) *Stefánia* főhercegasszony esküvője *Lónyai Elemér* gróffal márczius hó 3-án fog végbe menni *Miramárebán*.

Személyi hírek.

Bécs, február 1. Miksa bajor herceg Münchenből ideérkezett.

Bécs, február 1. Kreighammer báró hadügyminiszter Bozenbe utazott, — Coudenhofe gróf Csehország helytartója, tegnap este Prágába utazott.

A kínai császár halála.

Róma, február 1. A *Stefánia* ügynökségnek jelentik Pekingből, hogy a császár halálának hírének még nem erősítették meg, ellenben a trónörökös már kinevezték egy császári dekrétummal.

Zavargások Kantuckyben.

Frankfurt, (Kentucky), január 31. Kentucky törvényhozó testületét zavargások miatt feloszlatták.

Eskütétel.

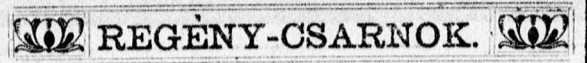
Bécs, február 1. Lütow gróf, a külügy-miniszterium második osztályfőnöke ma délelőtt tette le a titkos tanácsosi esküt.

Egy orosz ezred jubileuma.

Pétevár, febr. 1. A testőr-tartalék gyalogezred ma ünnepelte meg 100 éves fennállásának jubileumát Miklós csár jelenlétében.

Telefon megnyitás,

Luxenburg, febr. 1. Luxemburg és Páris közt ma nyitották meg nagy ünnepélyességek közt a telefon összeköttetést.

Ötszázezer dollár jutalom.

Regény.

Irta: Fernand-Hue.

58

Francziából fordította — Ö.

— Ne feleljen így, kisasszony, beszéljen nyíltan, mint én. Ön egészen kiforgatott valóm-ból. Eddig nem örültem másnak, csak a szabadságnak, most pedig gazdagság, kincsek után vágyom, hogy azt mind lábai elé tehessem. Es a bátor harczost most mindig gyöttri a félelem, hogy hát ha nem az, a kinek tartják.

Margit még habozott a felelettel, aztán így szólt:

— Ismerem azon érzelmet, melyet kifejez, de azt hiszi, hogy ha elfogadom Gérard Henrik ajánlatát, azért teszem talán mert gazdag? A feleletet, melyet kért Corneliusnak adom meg: én felbatalmazom önt arra, hogy nagybátyámtól a kezemet megkérje.

— Hogyan? ... Ön szeret! És magamért?

— Elég, Cornelius, itt van a fivérem György futva érkezett meg.

— Jöjjön Cornelius ur gyorsan, keresik a táborban,

— Kicsoda?

— Egy hírnök levelet hozott önnek Tétéből.

— Bizonyára Serpa Pintótól jön, szólt Cornelius.

Azonnal visszafordultak. A táborban ugyan ott volt egy hírnök kezében egy levéllel. Cornelius átvette és nagy érdeklődéssel olvasta:

Téte, 1889 nov. 5.

„Kedves Cornelius!

Éppen most fontos dolgokat tudtam meg és nem mulaszthatom el, hogy önnek is ne tudassam azokat, annál is inkább, mert az ön küldetése is megváltozik, illetve megszünik. Londoni követünk ugyanis érintkezésbe lépett Salisbury lorddal, minek eredménye egy szerződés lett, mely meghatározza a délafrikai angol és portugál birtokok közt fennálló viszonyt. Ezzel kapcsolatban megbízást kaptam Lisszabonból, hogy az ellenségeskedést és portyázást szüntessem be, nehogy a szerződésben biztosított békét megzavarjam.

Az ön hivatása tehát megszűnt, kedves Cornelius. Oszlassa föl tehát csapatát és fejezze ki embereinek köszönetemet eddigi működésükért és bizalmamat a jövőre vonatkozólag. Önnek pedig a légszívélyesebb üdvözetekkel maradjon nagyrabecsülve

Serpa Pinto ezredes.

Cornelius meglepetve olvasta a levelet azután szó nélkül átnyújtotta Ferencznek, ki szintén olvasta.

— Vegyétek le sátramról a portugál zászlót! szólt Cornelius a körül állókhoz. Mától kezdve nem vagyunk Portugália katonái.

Azután erős hangon felolvasta Serpa Pinta levelét a köréje gyűlt búroknak, majd hozzá tette.

— Barátaim, szabadok vagytok. Köszönöm nektek áldozatkészségeket s ha eljön az idő, mikor folytathatjuk félben hagyott munkánkat, számítok rátok.

A búrok hatalmas éljenzés közt siettek kocsijukhoz, hogy a többieket is tudassák az újságot.

— Azt hiszem, szólt most Parr Cornelius-hoz, már semmi sem áll utjában, hogy velünk jöjjön.

— Nem, most már nem köt le semmi, önökkel tartok.

— Az ördög is nekik kedvez, dühöngött magában Dover.

A nap hátralevő részében Cornelius kifizette embereinek a zsoldot, és válaszolt az ezredes levelére. Még az nap este több kocsi utnak indult, a többiek pedig másnap reggel mentek el, úgy hogy mikor a parancsnok és társai utnak indultak a Zambézi felé, alig maradt ott két-három kocsi szintén készen az elindulásra.

(Foly. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A bihar-diószegi amerikai szőlőoltványtelep forgalma.

Biharvármegye törvényhatósága *Bihar-Diószegen* az ottani vinczellér iskola gondozása alatt egy közhasznú amerikai szőlőoltványtelepet tart fent, melynek 1899. évi forgalmáról az iskola igazgatósága a napokban terjesztette be jelentését a vármegye alispánjához.

A jelentés szerint az 1899-ik évben a telep 186,000 darab vesszőt juttatott teljesen díjtalanul a bihari szőlőbirtokosságnak az 1898. évi termésből, a miből eléggé látható a telep célszerű és hasznos volta.

Megemlékezik továbbá a jelentés arról, hogy az elmúlt 1899-ik évben igen rossz időjárás volt, mely miatt a telep igen sokat szenvedett. Kétszer is igen erős jégverés érte a telepet, mely miatt a vessző termés csaknem teljesen tönkre ment. Az összes termésből csak mintegy 38,700 drb. teljesen hibátlan vesszőt mentettek meg, a hibás vessző 96,300 drb. és nagy mennyiségű teljesen hasznavehetetlen vesszők is vannak.

Az 1900. évi költségelirányzat a következőkben lett megállapítva:

3 kat hold szőlő munkálata	—	—	1200 kor.
Vesszővágás, dugványkészítés	—	—	400 kor.
Kötő anyagok	—	—	200 kor.
Telepítési munka	—	—	200 kor.
20.000 karó beszerzése és fuvarozás	—	—	1200 kor.
Vinczellérbér	—	—	500 kor.
Tanya bér	—	—	220 kor.
Összesen	—	—	3720 kor.

A múlt évi maradvány — 486 kor. 98 fill.
És így az 1900 évre szükséges — — — — — 3233 kor. 02 fill.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, február 1.

Buza októberre	—	—	—	—	7.90
Buza áprilisra	—	—	—	—	7.76
Uj tengeri	—	—	—	—	4.99
Rozs okt.	—	—	—	—	6.44
Zab okt.	—	—	—	—	5.06
Káposzta, r. p. ceze, aug.	—	—	—	—	—

Értéktőzsde.

Budapest, február 1.

Az irányzat csendes.

Osztrák hitel	—	—	—	—	—	876.80
Magyar hitel	—	—	—	—	—	876.50
Allamvasut	—	—	—	—	—	822.—
Rimamurányi	—	—	—	—	—	837.50
Magyar jelzálog	—	—	—	—	—	230.50
Salgótarjáni	—	—	—	—	—	—
Wagon-kölcsön	—	—	—	—	—	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. február 1-én.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	98.50
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	94.50
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4,0%	—	—	—	—	100.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2,1%	—	—	—	—	99.75
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	99.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	93.75
Italmérségi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	99.50
Horvát-szlavón földtehermentesítési kötvény	—	—	—	—	95.—
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	165.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	—	—	—	—	141.50
Osztrák járadék papirban	—	—	—	—	99.50
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	—	99.30
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	—	98.50
Osztrák korona járadék	—	—	—	—	98.50
Osztrák államsorsjegyek	—	—	—	—	139.25
Osztrák magyar bankrészevény	—	—	—	—	18.40
Magyar hitelbankrészevény	—	—	—	—	752.40
Osztrák hitelintézet részevény	—	—	—	—	753.—
Párisi vista	—	—	—	—	96.20
20 frankos arany (Napoleon d'or)	—	—	—	—	19.19
Németbirodalmi márka	—	—	—	—	118.05
London vista	—	—	—	—	242.10
20 márkás arany	—	—	—	—	23.60

A szerkesztésért felelős.

Dr. VUCSKICS GYULA.

51/1900 számhoz.

Árverési hirdetés.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a Nagyvárad városi kir. járásbírósnak 1899. évi V. I. 1665 számú végzésével Dr. Fürst Győző ügyvéd által képviselt Kann Ármin és fia csődít-meg felperes részére Nahoczky Lajos és neje alperesek ellen 72 frt 03 kr. követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán, alperestől lefoglalt 350 frtra becsült ingóságokra a Nagyvárad városi kir. járásbírósnak fenti számú végzésével az árverés elrendeltetvén, annak felülfoglaltatók követelése erejéig is amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán Nagyváradon Baromvásár-tér 605. számú házban leendő megtartására határidőül **1900. évi február hó 5. napján** délután 3 órára tüzetik ki, mikor a bíróság lefoglalt butorok és tehének s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítettséghez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírott kiküldöttnél vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő hirdetésének a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számított.

Kelt Nagyváradon, 1900 január hó 19. napján.

Csathó Jenő

kir. bir. végrehajtó.

Hatóságilag engedélyezett végeladás!

DÉRY JÁNOS

üveg- és porcellán kereskedésében Nagyvárad, Olaszi, Fő-utca.

Az üzlet áthelyezése miatt

☛ mélyen leszállított áron kiárusítatnak ☛

majolika és porcellán diszműárak, étkező, teás, kávé, mozdó és többféle üvegekészletek és üvegárak, lámpák, tükrök, képek, képkeretek, rendkívüli olcsó és alkalmas

☛ a j á n d é k t á r g y a k ☛

nagy választékban haphatók, míg a végkiárusítandó tárgyakból a készlet tart.

☛ Ugyanitt saját égetés betfiai mész is megrendelhető bármily mennyiségben. ☛

Vidéki megrendelések azonnal eszközöltetnek.

Tisztelettel

Déry János

Richter-féle

Horgony-Pain-Expeller

• Liniment. Capsici comp. •

Ezen hírneves háziszor ellentállt az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésésként alkalmaztatik küszvényél, csúznál, tagzaggatásnál és meghűléseknel és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszor, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapest. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebb-bérbétkü utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter cégjegyzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza. RICHTER F. AD. és társa, RUDOLSTADT cs. és kir. udvari szállítók.

Sziládky és Társa

férfi-szabó cég

üzlethelyiségét

folyó év február 1-étől

☛ a Bazar-épületbe, ☛

a volt Fehér Izrael-féle helyiségbe helyezte át.

Legtisztább
Legjobb
Legolcsóbb

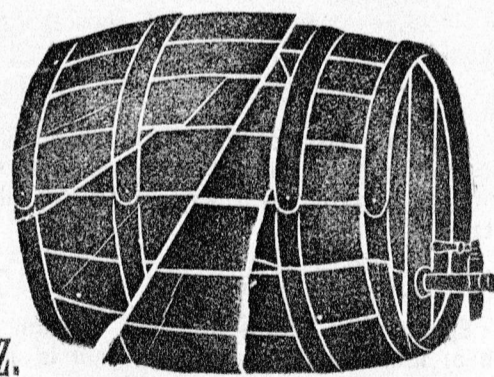
BOROK

Magyar
Hamisítatlan
Hegyi

CZEGLÉDY SANDORNAL

„Zöldfa“-szálloda, Nagyvárad,

Kényelmes szobák, modern étterem, kávéház.

56 literen felül adónélkül.

☛ Olcsó árak! ☛

56 literen felül adónélkül.

ÁR J E G Y Z É K:

Saját termései hegyi ujbork literje kicsinyben	— frt 36 kr.	nagyban	— frt 32 kr.
1885. Nagyvárad fehér	— frt 40 kr.	„	— frt 36 kr.
1886. Érmelléki fehér	— frt 50 kr.	„	— frt 46 kr.
1886. Erdélyi fehér	— frt 40 kr.	„	— frt 32 kr.
1885. Ménesi veres	— frt 60 kr. 7/10 palack	—	— frt 50 kr.
1886. Sashegyi veres	— frt 50 kr.	—	— frt 40 kr.
1885. Diószegi bakar	1 frt — kr.	—	— frt 80 kr.
1886. Erdélyi rizling	1 frt — kr.	„	— frt 80 kr.
1880. Szomorodni	2 frt — kr.	„	— frt 50 kr.

Lakodalmak alkalmával

és azonkívül

bankettek és társasébédek, a legfényesebb kiállításban úgy a „Zöldfa“-szállodában, mint magánlakásokon jutányos árban elvállaltatnak.

Allandó előfizetők étkezésre elfogadtatnak.

☛ Kétéves gyökeres, legfinomabb különféle fajú szőlővesszők kaphatók.